časopis gréckokatolíckej cirkvi · 37. ročník · 9. číslo · 08.04.2005 · 15 Sk/Kč

slovo

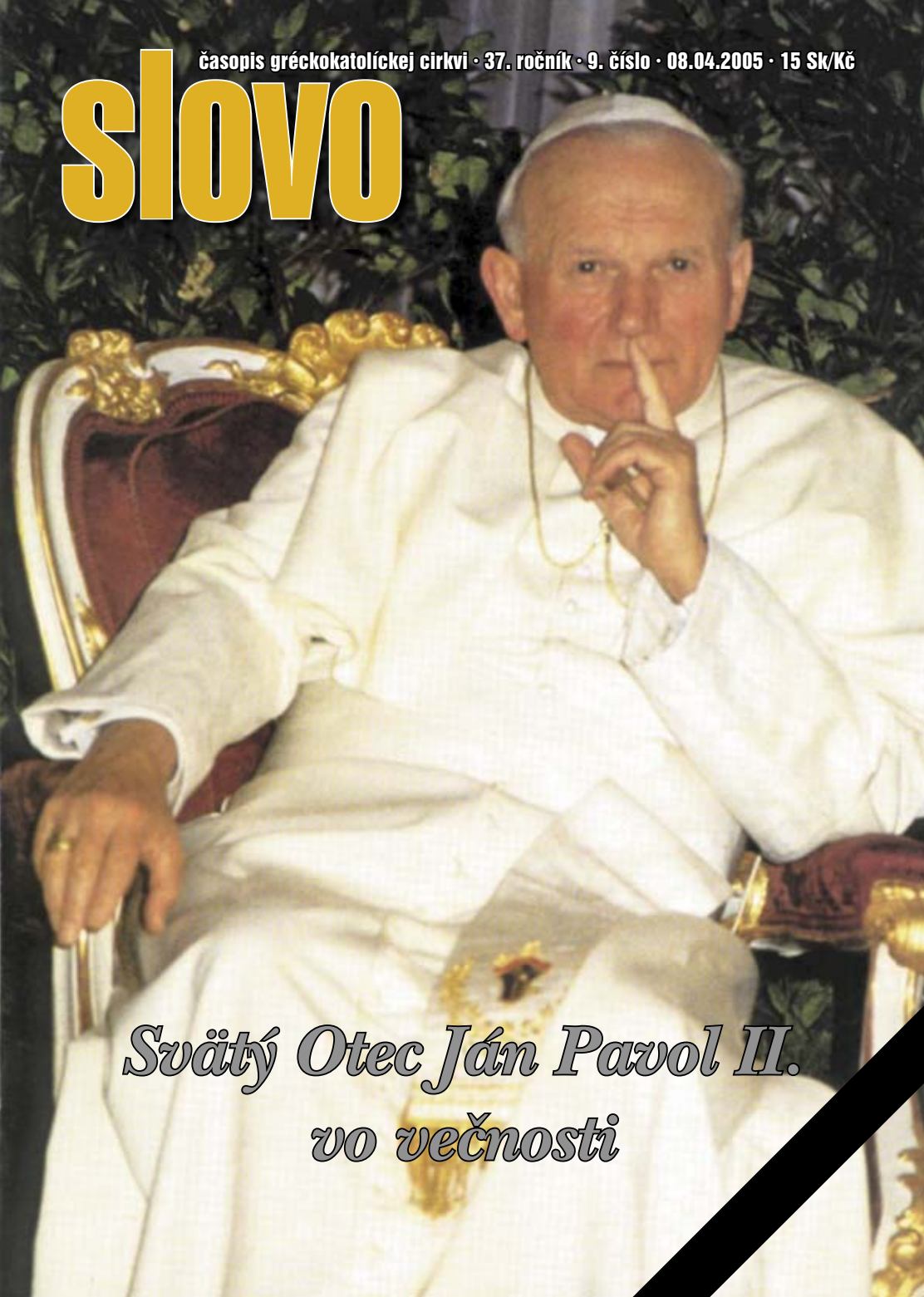

Svätý Otec Ján Pavol II. vo večnosti

NA ÚVOD

Mons. ThDr. Ján Babjak, SJ prešovský eparcha

Smrť Svätého Otca Jána Pavla II. je pre celý svet veľkým smútkom, ale aj veľkým svedectvom jeho živej viery. Zomieral v telesných bolestiach, ale vnútorne prežíval veľkú radosť, veď sa priblížil okamih jeho stretnutia s Ježišom Kristom, jeho Majstrom.

Východná cirkev v tomto veľkonočnom čase začína každú svätú liturgiu a iné pobožnosti radostným hymnom: „Kristus slávne vstal zmŕtvych, smrťou smrť premohol a tým, čo sú v hroboch, život daroval."

Svätý Otec sa aj na smrteľnej posteli tešil na toto stretnutie a včera večer odkázal poľským sestričkám, ktoré mu viedli domácnosť: „Neplačte, buďte veselé, lebo aj ja som veselý a pokojný."

Osobne si myslím, že stratu Svätého Otca si uvedomíme v plnej miere až neskôr. Až časom pochopíme, koho sme mali, aký maják to svietil tomuto rozbúrenému svetu. Svätý Otec bol majákom pravdy, lásky, spravodlivosti, zmierenia a pokoja. Bol najväčšou morálnou autoritou nášho sveta, ktorého uznávali nielen veriaci, ale aj neveriaci, ktorého rešpektovali štátnici aj predstavitelia iných cirkví a náboženských spoločností.

Ja osobne som jeho smrťou hlboko dojatý, veď Svätý Otec Ján Pavol II ma v Ríme pred dvoma rokmi osobne vysvätil za biskupa.

Našej Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku bol Svätý Otec veľmi drahý a blízky. Chcem povedať, že naši kňazi a veriaci už v 50 – tych rokoch minulého storočia vydali svedectvo vernosti a lásky k Svätému Otcovi a k Cirkvi, keď dlhých 18 rokov boli mnohí väznení a vo vyhnanstve. Svätý Otec túto lásku našich biskupov, kňazov a veriacich k nástupcovi sv. Petra odmenil tým, že navštívil našu katedrálu a vyhlásil za blahoslavených dvoch našich biskupov - mučeníkov Pavla Petra Gojdiča, OSBM, a Vasiľa Hopka, ako aj rehoľného kňaza redemptoristu Metoda Dominika Trčku.

Prichádzajú mi na myseľ slová Svätého Otca, ktoré napísal v roku 1999 v Liste starším ľuďom: „...nachádzam hlboký pokoj pri pomyslení na okamih, keď ma Pán povolá zo života do života". Tento okamih prišiel v noci 2. apríla 2005 o 21.37 hod. Jeho radosť je teraz úplná.

Kiež jeho život a smrť povzbudia všetkých ľudí dobrej vôle k lepšiemu a krajšiemu životu. Christos voskrese!

P. Jozef Babjak, SJ

Mons. Milan Chautur, CSsR košický exarcha

Všemohúci Boh si povolal do večnosti Svätého Otca Jána Pavla II. v noci na fatimskú sobotu a v predvečer Nedele Božieho milosrdenstva. Tento dátum akoby symbolicky vyjadroval podstatné črty osobnej duchovnosti zosnulého pápeža – mariánsku úctu a úsilie odhaliť svetu tvár Boha, bohatého na milosrdenstvo (porov. Ef 2, 4). Obidve spomenuté črty výrazne prispeli k naplnenému pontifikátu zosnulého pápeža, za ktorý v týchto dňoch ďakujeme Bohu v modlitbách.

Ján Pavol II. zasiahol aj do života Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku svojou nezabudnuteľnou návštevou v Prešove v roku 1995 a ustanovením Apoštolského exarchátu v Košiciach v roku 1997. Tým, že ma menoval za prvého košického exarchu, zasiahol a zmenil aj osud môjho vlastného života. Jeho starostlivosť o miestnu Gréckokatolícku cirkev sa ukázala aj pri blahorečení biskupov-hieromučeníkov P.P. Gojdiča, OSBM, V. Hopka a rehoľníka M.D. Trčku, CSsR.

Zosnulý Ján Pavol II. svojím životom, ale aj smrťou zanechal celému ľudstvu posolstvo života z viery, nádeje a lásky. Z prameňa tohto života – Ježiša Krista – chceme čerpať aj naďalej silu pre svoj každodenný kresťanský život, a tak naplniť odkaz veľkého muža našich čias.

+Milan Chautur CSsR

ThLic. Juraj Gradoš šéfredaktor SLOVA

Christos voskrese!

Práve pozdravom, ktorým sa pozdravujeme počas týchto dní, sa vám, milí naši čitatelia, prihováram v úvode tohto pamätného čísla nášho časopisu venovaného osobe nášho milovaného pápeža, Svätého Otca Jána Pavla II.

Kristus žije a aj my budeme žiť. Kristus žije a žije aj náš milovaný otec, ktorého jeho Majster a celoživotný Učiteľ prijal do svojich príbytkov. Svätý Otec bol, je a navždy zostane blízkym človekom, ktorému osud celých národov i jednotlivcov nebol ľahostajný. Jeho odkaz bude žiť naďalej v srdciach všetkých jeho synov a dcér, tých, ktorí nasledovali s ním Majstrov hlas. My mu máme byť za čo vďační.

Daroval nám veľa – nielen seba a svoj život, ale aj svoju smrť. Ešte aj na smrteľnej posteli v bolestiach povedal, aby vzpružil ľudí okolo seba: „Som veselý, buďte aj vy." Vedel, že na svete žialia milióny ľudí. No zároveň veril, že neodchádza navždy. Veril v Ježiša Krista, v jeho lásku a moc, v jeho milosrdenstvo a odpustenie i v pomoc jeho Matky. Jeho viera, ako povedal kardinál Camillo Ruini, je „taká silná, že už vidí a dotýka sa Pána".

Jeho život bol podobný životu jeho Majstra. Jeho smrť sa podobala tej, ktorá vykúpila celý svet. Bola plná bolestí, žiaľu i smútku, ale zároveň aj radosti, lebo učeník sa stretol s Majstrom, lebo náš milovaný otec konečne dorazil domov.

Gradoš

vyberáme z obsahu

Životopis Jána Pavla II.	3-5
Posledná „krížová cesta" Svätého Otca	6-8
Reakcie sveta na smrť pápeža	9
Svätý Otec Ján Pavol II. a my	10-12
Otcove slová	13-14
Pápež je mŕtvy, a predsa žije!	15
Dokumenty Jána Pavla II.	16
Zahraničné cesty Jána Pavla II.	17
Slovník Jána Pavla II.	18
Liturgický kalendár	19
Inzercia	19
Zaujímavosti z pôsobenia Jána Pavla II.	20

slovo
časopis gréckokatolíckej cirkvi

■ Vydáva Gréckokatolícke biskupstvo a Petra, n.o. ■ Cirkevné schválenie: GBU Prešov, č.j. 3317/99. ■ **Šéfredaktor:** ThLic. Juraj Gradoš ■ **Cenzor:** Anton Mojžiš ■ **Redaktori:** ThLic. Peter Laca ■ **Jazyková úprava:** PhDr. Adriana Matoláková, Mgr. Emília Bakajsová ■ **Adresa redakcie:** SLOVO, Hlavná 1, P. O. Box 204, 080 01 Prešov, *tel.:* 051-7562 668, *fax:* 051-7562 667, *e-mail:* slovogrk@greckokat.sk, *web stránka:* http://petra.grkatpo.sk/ ■ **Tlač a distribúcia:** Vydavateľstvo Michala Vaška Prešov ■ **Celoročné predplatné:** *Slovensko:* 390 Sk; *Okolité štáty:* 390 Sk + poštovné 870 Sk; (39 €); *Ostatná Európa:* 390 Sk + poštovné 1050 Sk (44 €); *Zámorie:* 390 Sk + poštovné 1640 Sk (80 $); číslo účtu: 400 180 6151/7500, SWIFT KÓD: CEKO SK BX, var. symbol: 2005 ■ *Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciame. Neoznačené snímky pochádzajú od autora článku.* ■ ISSN 1335-7492

Snímka z titulnej strany: Hlavná snímka: ˝Svätý Otec Ján Pavol II. (archív redakcie)

Číslo vyšlo v skoršom dátume.

ÚMYSLY APOŠTOLÁTU MODLITBY

Máj 2005

■ Aby všetci prenasledovaní pre vieru a spravodlivosť pociťovali útechu a silu Svätého Ducha.

■ Aby Pápežské misijné diela na evanjelizáciu všetkých krajín, navrhnuté Svätým Otcom a biskupmi, pomohli Božiemu ľudu pociťovať, že majú skutočnú úlohu v misii „Ad Gentes" – ku všetkým národom.

■ V najsvätejšej Eucharistii je Pán Ježiš prítomný celý a živý. Celý je pod spôsobom chleba a celý pod spôsobom vína. Rovnaké milosti dosiahneme, keď prijímame pod spôsobom chleba či pod obidvoma spôsobmi. Sila milosti záleží od nás, ako sa pripravíme. Preto sa usilujme na sväté prijímanie dobre pripraviť.

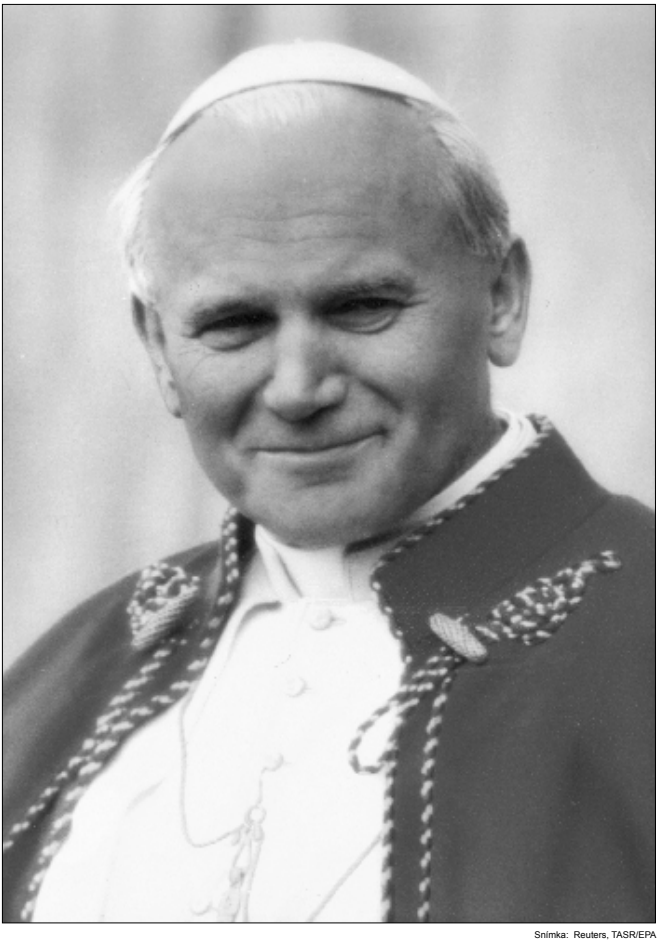

Snímka: Reuters, TASR/EPA

Životopis Jána Pavla II.

Od narodenia po kňazskú vysviacku

Narodil sa 18. mája 1920 vo Wadowiciach, v malom (okolo 7 tisíc obyvateľov), ale dôležitom centre, ktoré sa nachádza asi 50 kilometrov na juhozápad od Krakova. Dávajú mu meno Karol Jozef: Karol ako otec a Jozef ako národný poľský hrdina Pilsudski (ktorý práve v ten deň oslavoval dobytie Kyjeva na Ukrajine). Najprv má prezývku Lolus a neskôr Lolek. Žije s rodičmi.

Otec Karol Wojtyla, syn krajčírskeho majstra Mateja a Anny, narodený 18. júla 1879 v Lipniku pri meste Bielsko-Biala. Krajčír, od roku 1900 poddôstojník rakúskej armády a neskôr poručík poľskej, na odpočinku od roku 1927.

Matka Emília Kaczorowska, piata z ôsmich detí sedlára Félixa a Márie Anny, sa narodila 26. marca 1884 v Krakove. Manželia už majú syna Edmunda, ktorý sa narodil 27. augusta 1906 v Krakove. Dcéra Oľga sa narodila mŕtva (alebo zomrela ihneď po narodení) v roku 1914.

20. júna 1920 je pokrstený vojenským kaplánom Františkom Zakom. 15. septembra 1926 začína navštevovať základnú školu. 13. apríla 1929 vo veku 45 rokov zomiera matka Emília. V júni 1930 je prijatý do gymnázia „Martina Wadowitu". Druhá smutná udalosť: 5. decembra 1932 vo veku 26 rokov zomiera brat Edmund, lekár, ktorý pracoval v nemocnici v Bielsku. Mladý lekár sa od jedného pacienta, ktorého sa snažil zo všetkých síl zachrániť, nakazil šarlachom. V máji 1938 arcibiskup Krakova metropolita Adam Sapieha prichádza do Wadowíc a študentom udeľuje sviatosť birmovania. Medzi nimi je aj Karol Wojtyla. 14. mája 1938 vykonal maturitnú skúšku. 22. júna 1938 si podáva prihlášku na Filozofickú fakultu Jagelonskej univerzity v Krakove, v auguste 1938 sa aj s otcom presťahoval do Krakova. 1. septembra 1939 vypukla II. Svetová vojna. 2. novembra 1939 sa zapísal do druhého ročníka literatúry a filozofie a bol jedným z animátorov tajného divadla, ktoré vedie Kudlinski.

Začiatkom roku 1940 stretáva Jána Tyranowskeho, človeka hlbokej spirituality. Prehlbuje svoje poznanie veľkých mystikov, svätého Jána z Kríža a svätej Terézie z Avily. 1. novembra 1940 sa stáva robotníkom v kameňolome Zakrzowek pri Krakove. Vyhýba sa tak deportácii na nútené práce do Nemecka. 18. februára 1941 mu zomiera otec Karol. V auguste 1941 ho vo svojom dome prichýli rodina Mieczyslawa Kotlarczyka, zakladateľa divadla živého slova. Prvé divadelné vystúpenie v hre Król Duch (Kráľovský duch) od Júliusa Slowackeho, absolvoval 1. novembra 1941. Na jar 1942 ho z kameňolomu preložili do fabriky „Solvay". Tajné hodiny na Teologickej fakulte Jagelonskej univerzity ako seminarista Krakovskej arcidiecézy začína navštevovať v októbri 1942.

29. februára 1944 večer, keď sa vracia domov z fabriky, ho zrazí nemecké nákladné auto. Má poranenú hlavu. V priekope ho nájde jedna žena a odvedie do nemocnice. V auguste 1944 ho arcibiskup Adam Štefan Sapieha spoločne s ostatnými tajnými seminaristami presťahuje do arcibiskupského paláca. Tu zostane až do konca vojny. 9. septembra 1944 prijíma tonzúru, 17. decembra 1944 prijíma prvé dve nižšie svätenia, 12. decembra 1945 prijíma ďalšie dve nižšie svätenia, 13. októbra 1946 prijíma subdiakonát, 20. októbra 1946 prijíma diakonskú vysviacku. 1. novembra 1946 je vysvätený za kňaza arcibiskupom - metropolitom Adamom Sapiehom v jeho súkromnej kaplnke. Nasledujúci deň slávi prvú svätú omšu v krypte svätého Leonarda vo Wavelskej katedrále, ktorú obetuje za rodičov.

Od kňaza po biskupa

15. novembra 1946 odcestuje do Ríma, aby tam pokračoval v štúdiách. Zapíše sa na Angelicum. Licenciát z teológie získava 3. júla 1947. Následne s poľským kňazom Starowieyskim uskutočňuje cestu do Francúzska, Belgicka a Holandska. Pri meste Charleroi vyvíja pastoračnú aktivitu medzi poľskými robotníkmi. 19. júna 1948 obhájil doktorandskú prácu na tému „Doctrina de fide apud Sanctum Joannem de Cruc". Z Ríma do Poľska sa vracia v druhej polovici júna 1948. 8. júla 1948 je ako zástupca farára poslaný do farnosti Niegowic pri meste Gdow, 50 kilometrov od Krakova. Akademický senát Jagelonskej univerzity po uznaní štúdií v rokoch 1942-1946 v Krakove a neskôr v Ríme na Angelicu, mu 16. decembra 1948 udeľuje titul doktora. 1. septembra 1951 mu arcibiskup Baziak dáva dva roky voľna, aby sa pripravil na habilitačnú skúšku na univerzitného docenta. Dovtedy pastoračne pôsobil medzi univerzitnými študentmi a pracovníkmi v zdravotníctve. Od októbra 1953 vyučuje katolícku sociálnu etiku na Teologickej fakulte Jagelonskej univerzity. Habilitačný pohovor k získaniu

docentúry so schválením témy práce „Hodnotenie možností vytvorenia kresťanskej etiky na základe systému Maxa Schelera“ absolvuje 3. decembra 1953. V roku 1954

Snímka: Reuters, TASR/EPA

je Teologická fakulta Jagelonskej univerzity zrušená. Zriadia ju pri krakovskom seminári, kde pokračuje v docentúre. Zároveň vyučuje na Katolíckej univerzite v Lubline ako profesor. Od 1. decembra 1956 pôsobí ako docent etiky na Katolíckej univerzite v Lubline, kde zotrvá až do svojho zvolenia za pápeža. 4. júla 1958 vo veku 38 rokov je menovaný za pomocného biskupa Krakovskej arcidiecézy. Je jedným z posledných biskupov menovaných pápežom Piom XII. 28. septembra je vo Wavelskej katedrále vysvätený za biskupa.

Od biskupa po kardinála

15. apríla 1962 bol menovaný za člena biskupskej komisie pre vzdelávanie. Po smrti arcibiskupa Baziaka je 16. júla 1962 zvolený za kapitulného vikára. 5. októbra 1962 odcestuje na prvé zasadanie II. vatikánskeho koncilu. Od 11. októbra do 8. decembra nechýba na žiadnom plenárnom zasadaní. V dňoch 6. októbra – 4. decembra 1963 sa zúčastní druhého zasadania II. vatikánskeho koncilu. V dňoch 5. – 15. decembra 1963 absolvuje púť do Svätej zeme s niektorými biskupmi prítomnými na koncile. Pavol VI. ho 30. decembra 1963 menuje za arcibiskupa Krakova.

Pápežská bula, ktorou je menovaný za arcibiskupa - metropolitu Krakova, má dátum 13. januára 1964. V dňoch 10. septembra 1964 - 8. decembra 1965 sa zúčastňuje prác II. vatikánskeho koncilu až do jeho skončenia. V decembri 1964 vykoná púť do Svätej zeme so skupinou koncilových otcov, na záver tretieho zasadania II. vatikánskeho koncilu. 31. januára – 6. apríla 1964 sa zúčastňuje na príprave schémy XIII. encykliky Gaudium et spes (O Cirkvi v súčasnom svete) (Ariccia 31. januára – 6. februára; Rím 8. februára – 13. februára; Rím 29. marca – 6. apríla).

14. septembra – 8. decembra 1965 sa zúčastní IV. zasadania a ukončenia II. vatikánskeho koncilu. 29. decembra 1966 bola založená biskupská komisia pre apoštolát laikov. Arcibiskup Wojtyla sa stáva jej predsedom. 13. – 20. apríla 1967 sa zúčastňuje prvého stretnutia Consilium pro Laicis. 29. mája 1967 Pavol VI. ohlasuje konzistórium. Medzi novými kardinálmi je aj meno Karol Wojtyla. 21. júna 1967 prebieha konzistórium. 28. júna 1967 je Karol Wojtyla kreovaný za kardinála v Sixtínskej kaplnke.

Od kardinála po pápeža

29. septembra - 29. októbra 1967 sa koná prvé riadne generálne zhromaždenie Synody biskupov: Kardinál Wojtyla sa na ňom nezúčastní zo solidarity s prímasom Poľska Wyszynskim, ktorému odmietli udeliť cestovný pas. 25. septembra 1968 absolvuje návštevu „ad limina“. 28. februára 1969, počas návštevy Farnosti Božieho Tela, zavíta do krakovskej synagógy vo štvrti Kazimierz. 15. marca 1969 bol schválený štatút biskupskej konferencie, ktorej sa stáva podpredsedom. V dňoch 11. – 28. októbra 1969 sa v Ríme zúčastňuje prvého zasadania mimoriadnej Synody biskupov ako člen menovaný pápežom. 27. mája – 2. júna 1970 sa koná púť poľských kňazov, ktorí boli väzňami v Dachau, do Ríma. 29. mája slávi svätú omšu na svätopeterskom námestí spoločne s poľskými kňazmi pri príležitosti 50. výročia kňazstva pápeža Pavla VI.

Snímka: Reuters, TASR/EPA

30. mája sa zúčastňuje liturgie, ktorej predsedá Pavol VI. a audiencie pri príležitosti 50 rokov od vysvíacky pápeža za kňaza. 5. októbra 1971 v Ríme je zvolený do rady generálneho sekretariátu Synody biskupov. 17. októbra 1971 sa zúčastňuje blahorečenia pátra Maximiliána Kolbeho. 8. mája 1972 otvára Synodu Krakovskej arcidiecézy. 1. februára – 3. marca 1973 sa v Austrálii zúčastňuje eucharistického kongresu. 26. septembra – 5. októbra 1973 absolvuje návštevu „ad limina“. 16. apríla 1974 sa v Litoměriciach zúčastňuje pohrebných obradov kardinála Trochtu. 21. septembra - 26. októbra 1974 v Ríme prebieha III. zasadanie Synody biskupov o evanjelizácii v súčasnom svete. Pavol VI. mu zveruje úlohu relátora doktrinálnej časti. 1. – 2. novembra 1974 navštívil San Giovanni Rotondo. Po prvý raz tam bol počas štúdií a stretol pátra Pia. 3. – 8. marca 1975 sa zúčastnil prvého zasadania novej rady generálneho sekretariátu Synody biskupov. 7. – 13. marca 1976 ho Pavol VI. poveril viesť duchovné cvičenia pre Rímsku kúriu. 24. októbra 1977 je zvolený do rady generálneho sekretariátu Synody biskupov. 11. augusta 1978 je prítomný na pohrebných obradoch Pavla VI.

25. augusta 1978 sa začína konkláve, ktoré 26. augusta zvolí za nového pápeža

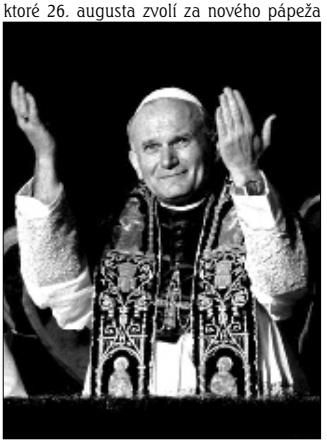

Snímka: Reuters, TASR/EPA

benátskeho kardinála Albína Lucianiho, ktorý si zvolí meno Ján Pavol I.. 30. augusta 1978 ho Ján Pavol I. prijme na súkromnej audiencii. 3. októbra odcestuje do Ríma na pohrebné obrady pápeža Jána Pavla I.

14. októbra sa začína konkláve. 16. októbra 1978 (okolo 17.15 h) je kardinál Karol Wojtyla zvolený za pápeža 99 hlasmi zo 111 v ôsmom skrutíniu.

Pontifikát

Od začiatku jeho pontifikátu, keď bol zvolený za 264. pápeža, nástupcu Jána Pavla I., cestoval Svätý Otec nielen po Európe a Amerike, ale navštívil tiež Pakistan, Japonsko,

Snímka: Reuters, TASR/EPA

Nigériu, Rovníkovú Guineu, Nový Zéland, Šalamúnove ostrovy, Thajsko… Žiadny z pápežov pred ním v takej miere necestoval.

Ján Pavol II. je tiež autorom niekoľkých kníh a hier. V roku 1994 mu vyšlo dielo Prekročiť prah nádeje. Niekoľko rozhlasových hier a kníh napísal a niektoré tiež publikoval už pred svojím pontifikátom, ako napr. Láska a zodpovednosť, kde zastáva tradičný katolícky názor, čo sa týka funkcie manželstva, teda plodenia detí, a odmietavo sa stavia k akejkoľvek ochrane pred počatím, ako, ostatne, po celú dobu svojho pontifikátu. Rozhlasová hra Pred zlatníckym obchodom sa vysielala v talianskom i západonemeckom rozhlase a v roku 1979 vyšla dokonca platňa - Wojtyla spevák a básnik.

Žiadny iný pápež nevyšiel v ústrety toľkým jednotlivcom ako Ján Pavol II. Pri jednej z ge-

Snímka: Reuters, TASR/EPA

Snímka: Reuters, TASR/EPA

nerálnych audiencií skoro prišiel o život. 13. mája 1981 šiel ako obvykle v otvorenom aute davom, keď ho zasiahli guľky Mehmeta Aliho Agcu. Okamžite bol prevezený do Gemilliho nemocnice, kde bol ešte toho dňa operovaný.

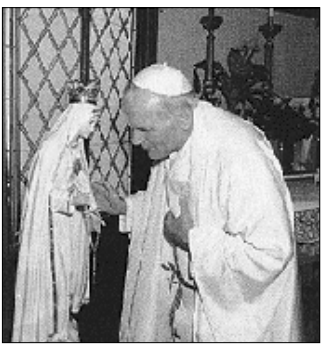

Snímka: Reuters, TASR/EPA

Už v nemocnici atentátnikovi odpustil a modlil sa za neho. Agca bol odsúdený na doživotie. Pápež ho o dva roky vo väzení navštívil.

Snímka: Reuters, TASR/EPA

Ján Pavol II. si ctil Pannu Máriiu. Pod pravým ramenom kríža v jeho erbe je veľké M: Mária pod Kristovým krížom. Za svoju úlohu pápež považoval posilnenie disciplíny v Cirkvi, bojoval za očistu a integráciu učení. Na Zelený štvrtok 1979 rozoslal kňazom list, v ktorom potvrdil tradíciou posvätený obraz kňaza a prikázal, aby boli kňazom naďalej zamietané žiadosti o dišpenz z celibátu. V roku 1982 dokonca požadoval od všetkých kňazov vo Večnom meste, aby nosili sutanu alebo tmavý oblek s kolárom. Disciplínu v Cirkvi upevňoval s pomocou prefekta Kongregácie viery, kardinála Josepha Ratzingera.

Okrem disciplíny neustále zdôrazňoval snahu o dosiahnutie zjednotenia všetkých kresťanov a zlepšenia vzťahov so židmi, preto v roku 1983 navštívil kostol rímskej luteránskej obce a o tri roky neskôr rímsku synagógu. Neprestal sa zasadzovať o riešenie konfliktov mierovou cestou. Mierotvorná aktivita pontifikátu Jána Pavla II. bola korunovaná úspechom už v roku 1986, v podobe mierovej modlitby predstaviteľov všetkých náboženstiev v Assisi. S hlavou Katolíckej cirkvi sa tu zišlo viac než 150 zástupcov 33 kresťanských cirkví a medzinárodných cirkevných spoločenstiev i s delegáciami židov, moslimov, hinduistov, budhistov, šintoistov, sikhov, zarathruštrovcov a prírodných náboženstiev k spoločnej modlitbe za svetový mier.

K mieru vyzýval pápež v súvislosti s vraždou libanonského prezidenta v roku 1982, vojnou v Perzskom zálive, v Kosove, západnom Timore, Afganistane a rovnako aj v roku 2003 vyslovil prosbu o nenásilné riešenie iráckej situácie. Po teroristických útokoch na New York a počas vojny v Afganistane znovu vyzval popredných predstaviteľov svetových cirkví k Dňu modlitieb v Assisi za mier vo svete.

Ján Pavol II. v roku 1983 nanovo vymedzil proces kanonizácie apoštolskou konštitúciou Divinum perfectiones Magister. Pribudlo tiež spolupatrónov. Cyril a Metod boli vyhlásení za spolupatrónov Európy spoločne so sv. Benediktom, spolupatrónkami sa stali Brigita Švédska, Katarína zo Sieny a Tereza Benedikta od Kríža (Edith Steinová). Thomas More je od roku 2000 patrónom štátnikov a politikov.

Pápež sa zúčastnil 8 konzistórií, pri ktorých vymenoval 201 kardinálov. Tiež zhromaždil 6 plenárnych stretnutí kolégia kardinálov. V roku1979 zvolal pápež všetkých 130 kardinálov do Ríma, aby sa s nimi poradil o najdôležitejších vnútrocirkevných problémoch. Tým vrátil apoštolskému kolégiu, ktoré vlastne doteraz fungovalo iba ako pápežské volebné grémium, jeho pôvodnú funkciu, teda úlohu poradného orgánu.

Jeden z najdôležitejších aktov pontifikátu Jána Pavla II. sa odohral 25. januára 1983, keď pápež podpísal nový cirkevný zákonník. Presne na deň pred 24 rokmi vyslovil pápež Ján XXIII. spoločne s vyhlásením II. vatikánskeho koncilu aj prianie, aby bolo vypracované nové cirkevné zákonodarstvo. Nový kódex neobsahoval žiadne prevratné zmeny. Skôr len usporiadal podnety koncilu. Previedol však užitočnú redukciu. Namiesto 2414 kánonov starého zákonníku stojí dnes iba 1752 zákonov. Prvýkrát v dejinách cirkevného zákonodarstva boli vypočítané základné práva kresťana-laika.

Dňa 15. marca 1983 vyhlásil pápež pri príležitosti 1950.výročia vykúpenia ľudstva Kristovou smrťou mimoriadne „milostivé leto“. V roku 1988 Vatikán prvýkrát zverejnil finančnú správu za rok 1986. 25.12.1995 sa prvýkrát objavila vianočná správa a požehnanie Urbi et Orbi na internete a 3. marca nasledujúceho roka bola zavedená internetová stránka Vatikánu.

Snímka: Reuters, TASR/EPA

Pápež tiež formálne odvolal odsúdenie Galileiho z roka 1633. V roku 1979 pri príležitosti stého výročia narodenia Alberta Einsteina povedal Ján Pavol II.: „Nemôžeme poprieť, že Galileo rukou Cirkvi veľmi trpel.“ O dva roky neskôr založil komisiu, ktorá mala záležitosť skúmať. 31. októbra bolo na zhromaždení pápežskej akadémie vied oznámené, že sa Galileovi sudcovia dopustili „subjektívnej chyby v úsudku.“ Neskôr sa vyjadril i k problému pokresťančovania Ameriky: Mayovia mali právo brániť svoju kultúru, preto apeloval na vlády obidvoch Amerík, aby sa angažovali v ochrane ich potomkov.

Pápež Ján Pavol II zomrel 2.4.2005. Svätý Otec zastával svoj úrad takmer 27 rokov.

Podľa spravodajských materiálov
spracoval Juraj Gradoš

Posledná „krížová cesta“ Svätého Otca

Snímka: Reuters, TASR/EPA

Keď človek počuje slovné spojenie „krížová cesta“, hneď si spomenie na utrpenie, bolesť, ktoré neraz končia smrťou. Pre kresťana je „krížová cesta“ niečím oveľa väčším, než len akousi zbierkou bolestí a utrpenia. Je pre neho cestou, ktorá ho vedie skrze kríž do slávneho vzkriesenia.

Svätý Otec Ján Pavol II. bol človekom, jedným z nás. Bol to muž, ktorý v svojom vlastnom živote zažil veľa utrpenia a bolestí a jeho krížová cesta sa začala už počas Druhej svetovej vojny, keď musel veľa trpieť spolu s celým poľským národom. Na sklonku vojny, v roku 1944, ho zrazila električka a život mladého Karola Wojtylu bol poznačený prvou vážnou ranou - fraktúrou lebky. Táto bolesť bola vystriedaná plodným životom. O dva roky neskôr prijal sviatosť kňazstva a v roku 1964 sa stal krakovským arcibiskupom. Tento pokojný život bol zmenený večer, 16. októbra 1978, o 18. hodine, keď mu bolo oznámené, že sa stal 264. pápežom.

Snímka: Reuters, TASR/EPA

Jeho „krížová cesta“ a jej utrpenie sa začali znovu prebúdzať. V roku 1981 ho na Námestí sv. Petra pred najslávnejšou bazilikou Európy pri atentáte trikrát strelili do brucha. V roku 1992 mu vyoperovali nezhubný nádor hrubého čreva a žlčové kamene. Vtedy sa objavili prvé symptómy Parkinsonovej choroby. Počas audiencie v roku 1993 spadol zo schodov a vykĺbil si rameno. O rok neskôr sa pošmykol v kúpeľni a zlomil si krčok stehennej kosti, následkom čoho mu voperovali umelý bedrový kĺb. V roku 1995 pre chrípku prvýkrát vynechal tradičné vianočné požehnanie Urbi et Orbi. Nasledujúci rok podstúpil operáciu slepého čreva a pre vysoké horúčky zrušil svoje vystúpenia. V predvečer milénia v rodnom Poľsku po páde zrušil liturgiu na otvorenom priestranstve. Bolesti ho sprevádzali naďalej. V roku 2002 pre bolesti kolena zrušil verejné vystúpenia a v roku 2003 pre náhle črevné ťažkosti zrušil program.

Pápeža trápi chrípka

Pápež Ján Pavol II. pre chrípku zrušil 1. februára 2005 všetky plánované audiencie. 84-ročný pontifík dostal chrípku ešte v nedeľu, pričom lekári mu odporučili obmedziť aktivity. Pápeža naposledy verejnosť videla v nedeľu, keď sa prihovoril veriacim zhromaždeným na Námestí sv. Petra. Zdravotný stav hlavy Katolíckej cirkvi, trpiacej Parkinsonovou chorobou a problémami s kĺbmi, bol v uplynulých mesiacoch relatívne stabilný.

V utorok neskoro v noci nakoniec Svätého Otca hospitalizovali s dýchacími problémami. Na rímskej klinike Gemelli strávil pokojnú noc. Osemdesiatštyriročná hlava Katolíckej cirkvi si aj celkom dobre oddýchla, hoci sa ešte v noci po svojom prevoze do nemocnice musela podrobiť viacerým vyšetreniam.

Neskoro večer však naliehavo potreboval nemocničnú starostlivosť po tom, ako sa jeho zdravotný stav v dôsledku chrípky zhoršil. „Chrípku, ktorá sužuje pápeža už tri dni, skomplikoval akútny spazmus larynxu (kŕč hrtanu), následkom ktorého sa zablokoval prívod vzduchu do pľúc, preto padlo rozhodnutie urgentne previezť pápeža do nemocnice Gemelli,“ informoval v utorok Vatikán. Pápež ale nebol na jednotke intenzívnej starostlivosti. Kliniku Gemelli počas troch dní pápežovej hospitalizácie doslova zaplavili kytice kvetov, pozdravy a želania skorého uzdravenia pre Jána Pavla II. z celého sveta. Väčšina kvetov je vo farbách Vatikánu - bielej a žltej. Mnoho kvetov sa ani nedostalo na desiate poschodie polikliniky do priestorov vyhradených pre pontifika a jeho najbližších, preto väčšinu z nich podarovali chorým v nemocnici. Ďalšie kytice zase zdobili kaplnku budovy.

Po piatich dňoch choroby sa Ján Pavol II. po prvý raz ukázal veriacim. Svätý Otec zakýval približne 500 pútnikom z okna kliniky Gemelli a poďakoval sa im za morálnu podporu. Najvyšší predstaviteľ Katolíckej cirkvi krátko predtým po ukončení modlitby Anjel Pána sotva zrozumiteľným hlasom udelil požehnanie veriacim celého sveta. Text modlitby prečítal namiesto značne unaveného pápeža argentínsky biskup Leonardo Sandri. V modlitbe Angelus sa Ján Pavol II. poďakoval lekárom kliniky Gemelli, ktorí ho liečia, a veriacim z celého sveta, ktorí sa v uplynulých dňoch modlili za jeho vyzdravenie. Napriek pretrvávajúcej chorobe cíti pápež potrebu čo najskôr sa vrátiť do práce a venovať sa záležitostiam Katolíckej cirkvi.

Po deväťdňovom pobyte v nemocnici mohol Svätý Otec rímsku kliniku Gemelli večer 10. februára pokojne opustiť. Technici museli dokonca odmontovať dvere bývalého núdzového východu, aby hlava Katolíckej cirkvi mohla opustiť nemocnicu na svojom papamobile. Účelom odmontovania dverí bolo ochrániť pápeža pred účinkami chladného vzduchu. Pri odchode pápeža pozdravil veľkým potleskom a skandovaním dav zhromaždený pred nemocnicou. Ďalšie stovky ľudí čakali Jána Pavla II. na vatikánskom Námestí svätého Petra. Pápež im odzdravil kývnutím ruky.

„Pápež je netrpezlivý, pretože sa chce opäť ujať svojich povinností,“ vyhlásil hovorca Svätej stolice Joaquin Navarro-Valls. Pápež sa po porade so štátnym sekretárom Angelom Sodanom rozhodol, ktoré body jeho programu sa posunuli na neskoršie obdobie.

Svätý Otec opäť hospitalizovaný

24. februára 2005 sa u pápeža Jána Pavla II. znova objavili príznaky chrípky, ktoré si vyžiadali hospitalizáciu začiatkom mesiaca. Svätý Otec mal horúčku a dýchacie problémy. „Má rovnaké symptómy ako naposledy, vrátane horúčky a problémov s dýchaním,“ uviedol vatikánsky zdroj. Pápeža previezli do rímskej polikliniky Gemelli o 10.54 hod. na odborné vyšetrenia. Nasledujúci večer podstúpil na rímskej klinike Gemelli úspešný tracheotomický zákrok, ktorý mu mal uľahčiť dýchanie.

Operačný zákrok trval 30 minút. Ešte predtým podstúpila hlava Katolíckej cirkvi röntgenologické vyšetrenie hrudníka. K operácii došlo už niekoľko hodín po dopoludňajšej hospitalizácii pápeža. Neskôr sa zdalo, že pápež Ján Pavol II. je z najhoršieho vonku. Odpojili ho od respirátora a dýchal sám. Napriek tomu bol jeho stav vážny a viacerí rímski lekári sa vyjadrili, že ani jeho druhá hospitalizácia v krátkom čase mu nedáva príliš veľa nádeje na úplné uzdravenie. „Tracheotómia pápeža bola v tomto stave nevyhnutnosťou. Návrat chrípky len pár dní od jeho poslednej hospitalizácie na klinike Gemelli je signálom, ktorý už nedáva príliš veľa nádeje,“ povedal Bruno Bergamesco, profesor na Turínskej univerzite. Lekári po zavedení tracheotómie zakázali pápežovi hovoriť. Na riadenie Cirkvi mu však stačia aj pero a blok.

„Čo mi to urobili?“ napísal pápež žartom svojim pobočníkom. Pápež bol po operácii pri vedomí, bol pokojný a podľa všetkého sa mu uľavilo.

1. marca 2005 Svätý Otec konečne prehovoril. Oznámil to kardinál Joseph Ratzinger po tom, čo najvyššieho predstaviteľa Katolíckej cirkvi navštívil v nemocnici. „Navštívil som Svätého Otca a priniesol som mu jednu prácu našej kongregácie. Svätý Otec so mnou hovoril po nemecky a po taliansky. Bol veľmi prítomný a pracoval na spisoch, ktoré som priniesol,“ povedal kardinál, ktorý je nemeckého pôvodu a stojí na čele Kongregácie pre náuku viery. „Nedostali sme sa k podrobnostiam, obmedzili sme sa na podstatné záležitosti,“ podotkol Ratzinger, ktorý u pápeža strávil asi 20 minút.

Pápež v nedeľu opäť požehnal veriacich

Pápež Ján Pavol II. sa v nedeľu 4. marca opäť objavil v okne svojej nemocničnej izby, aby požehnal veriacich, ktorí sa denne zhromažďovali pred rímskou klinikou Gemelli. Svätý Otec sa im však neprihovoril. Po slovách požehnania Svätý Otec urobil rukou znak kríža. V tom čase všetci dúfali, že pápež opustí kliniku ešte pred Veľkou nocou, ktorá tohto roku pripadla na koniec marca.

Napriek tomu, že všetci odporúčali Svätému Otcovi, aby sa šetril, sa Ján Pavol II. 10. marca okolo poludnia nečakane ukázal za oknom rímskej kliniky Gemelli. Pôsobil unavene. Jeho ľavá ruka sa triasla, keď zopol ruky, davu pod oknom však zamával a urobil znak kríža.

Snímka: Reuters, TASR/EPA

V posledný deň hospitalizácie, 13. marca, Svätý Otec prehovoril niekoľko slov k veriacim z okna rímskej nemocnice Gemelli. Stalo sa tak prvýkrát od operácie, ktorá mu mala uľahčiť dýchanie pri jeho ťažkostiach po prekonaní chrípky a jej recidívy. Podľa všetkého znášal pápež pooperačný stav pomerne dobre a nenastali uňho žiadne komplikácie.

Z nemocnice do Vatikánu

13. marca večer opustil Svätý Otec nemocnicu v sivom minivane, z ktorého cez čiastočne otvorené okno mával tisícom ľudí stojacim pri štvorkilometrovej ceste do Vatikánu. Pacienti mu predtým z balkónov mávali na rozlúčku so slovami „Viva il Papa!“ (Nech žije pápež). Neskôr 84-ročná hlava Katolíckej cirkvi rozhodla o svojich aktivitách počas veľkonočného týždňa od Kvetnej nedele 20. marca. Pápež slúžením väčšiny bohoslužieb poveril kardinálov, na niektorých sa však plánoval zúčastniť.

Snímka: Reuters, TASR/EPA

Veľký týždeň „bez“ pápeža

Ján Pavol II. prvý raz počas svojho 26--ročného pontifikátu nebol schopný celebrovať omšu pri príležitosti Kvetnej nedele. Desaťtisíce veriacich, ktorí zaplnili Námestie svätého Petra, však aspoň pozdravil z okna svojho bytu vo Vatikáne. Pútnici boli nadšení, keď sa najvyšší predstaviteľ Katolíckej cirkvi objavil v okne na treťom poschodí paláca a zamával im olivovou ratolesťou. Svätý Otec nebol v okne viac ako jednu minútu a nič nepovedal. Potom sa zatiahli biele závesy. „Pozdravujem vás s veľkou radosťou,“ povedal predtým pápež prostredníctvom vatikánskeho arcibiskupa. Prejav obsahoval aj osobitný pozdrav mladým ľuďom.

Snímka: www.bleskovky.sk

Omšu v zastúpení pápeža odslúžil kardinál Camillo Ruini. V kázni zdôraznil, že Kristov kríž poskytuje vždy nový symbol viery a tento rok je týmto symbolom utrpenie Svätého Otca. V rámci omše zaznela aj modlitba za zdravie pápeža, ktorý sa pred týždňom vrátil z nemocnice, kde počas dvoch pobytov strávil 28 dní.

Veľkonočný program hlavy Katolíckej cirkvi sa značne zredukoval. Celebrovaním omše na Veľkonočnú nedeľu poveril Ján Pavol II. vatikánskeho štátneho sekretára kardinála Angela Sodana. Pápež obozretne prerozdelil povinnosti na prvú gardu vatikánskych kardinálov, čo vysvetľovali slová: „V žiadnom prípade nesmie vzniknúť dojem, že existuje nejaký náhradný pápež. Raz jeden, raz druhý a tretí kardinál - to je celkom určite pápežov zámer.“

Prvú bohoslužbu na Veľký štvrtok celebroval kardinál Giovanni Batista Re (71), Talian a prefekt biskupskej kongregácie, štvrtkové omývanie nôh 12 kňazom mal na starosti kardinál Alfonso López Trujillo (69), pôvodom z Kolumbie a predseda pápežskej rady pre rodinu. Večernú bohoslužbu viedol kardinál James Francis Stafford (72) z USA, zodpovedný za spravovanie kúrie.

Tradičnú krížovú cestu na Veľký piatok viedol kardinál Camillo Ruini (74), Talian a generálny vikár pre Rím. Úkony súvisiace s Veľkou sobotou a Veľkonočnou nedeľou mal na pleciach kardinál Joseph Ratzinger (77), prefekt pre Kongregáciu viery a jeden z najbližších pápežových spolupracovníkov. Bohoslužbu na Veľkonočnú nedeľu zase celebroval vatikánsky štátny sekretár Angelo Sodano (77), Talian a „číslo dva“ vo vatikánskej hierarchii.

Snímka: Reuters, TASR/EPA

Pápež Ján Pavol II. z okna svojho apartmánu na Námestí sv. Petra vo Vatikáne udelil veľkonočné požehnanie Urbi et Orbi (Mestu a svetu). Zdravotný stav mu však nedovoľoval tieto slová vysloviť nahlas. Svätý Otec sa snažil vyrieknuť niekoľko slov do mikrofónu, ale jeho hlas bol iba šeptaním. Následne spravil rukou znak kríža a požehnal dav zhromaždených pútnikov a veriacich. Pápež sa v okne objavil za veľkého aplauzu prítomných približne na posledných desať minút slávnostnej svätej omše, ktorej celebrovanie zveril do rúk vatikánskemu štátnemu sekretárovi a kardinálovi Angelovi Sodanovi. Sodano tiež prečítal pápežov odkaz.

Začína sa veľké trápenie

V posledný marcový deň zaviedli Svätému Otcovi cez nos trubicu, ktorou mu dávali potravu, aby mu pomohli posilniť organizmus. Pápež sa ešte predchádzajúci deň objavil za oknom svojej vatikánskej pracovne a požehnal veriacim. Pokúsil sa adresovať niekoľko slov, nebol však schopný vyrieknuť ani jedno zrozumiteľné slovo. Pohľad na jeho trpiacu tvár rozcitlivel veriacich na celom svete. Začalo sa postupné zhoršovanie zdravotného stavu Jána Pavla II., ktoré už nebolo možné prehliadnuť.

Predvečer

Ján Pavol II. bol ráno 1. apríla postihnutý zástavou srdca a jeho stav sa stal kritickým. Všetko skomplikovala otrava krvi. „Dnes ráno

bol pápežov zdravotný stav kritický. Po tom, čo ho večer postihla infekcia močových ciest, prepukla otrava krvi a nastala zástava srdca," povedal Navarro-Valls, hovorca Svätej stolice. „Svätému Otcovi teraz v jeho súkromnom apartmáne pomáha lekársky tím... Svätý otec je pri vedomí a je pokojný," uviedol hovorca. Podľa jeho slov pápež vyjadril prianie zostať vo svojej izbe, kde má istú zdravotnú starostlivosť. Navarro-Valls potvrdil, že 84-ročný Ján Pavol II. prijal vo štvrtok večer posledné pomazanie.

Svätý Otec požiadal svojich najbližších spolupracovníkov, aby mu predčítali Krížovú cestu (Via Crucis), pripomínajúc si tak posledné hodiny života Krista. Hovorca Vatikánu musel v tento deň potláčať slzy, keď povedal, že „pápeža v takomto stave za posledných 26 rokov ešte nevidel". Svätý Otec žiadal, aby mu z Krížovej cesty predčítali hlavne 14. zastavenie, keď Kristovo telo dávajú dolu z kríža a pochovávajú ho do hrobu. Po vypočutí si tejto pasáže pápež spravil znak kríža.

Pravé bronzové dvere na Bazilike sv. Petra sa zatvorili, čo sa v Ríme považuje za symbol skorej pápežovej smrti. Bezprostredne predtým informoval vatikánsky hovorca Joaquín Navarro-Valls o ďalšom dramatickom zhoršovaní sa zdravotného stavu hlavy Katolíckej cirkvi. Pápež mal podľa vyhlásenia Vatikánu veľké problémy so srdcom, krvným obehom a obličkami. Tisíce veriacich, vrátane talianskeho prezidenta Carla Azeglia Ciampiho a premiéra Silvia Berlusconiho, prišli v tento deň na večernú omšu do Lateránskeho kostola v Ríme. Množstvo ľudí sa modlilo aj na Námestí svätého Petra.

Očakávanie

Z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu pápeža Jána Pavla II. sa večer v Poľsku konali snáď vo všetkých kostoloch sväté omše za pápeža. Na mnohých miestach sa poľskí veriaci za svojho rodáka Jana Pavla II. modlili celú noc.

Zdravotný stav pápeža Jána Pavla II. sa v posledných hodinách dramaticky zhoršil. Štvrtkové nasadenie antibiotík proti zápalu močových ciest dokázalo situáciu stabilizovať len krátkodobo, pričom ráno postihol pápeža septický šok a nastalo kardiovaskulárne zlyhanie. Pri smrteľnej posteli pápeža sa večer zhromaždili jeho dôverní spolupracovníci a do Vatikánu začali prichádzať kardináli.

Svätý Otec mal veľmi nízky krvný tlak, plytké dýchanie a zlyhávalo mu srdce a obličky. Na Námestí svätého Petra vo Vatikáne sa v piatok večer zhromaždilo vyše 60 tisíc veriacich, aby sa pomodlili za pápeža Jána Pavla II. ruženec a vzhliadali k dvom rozsvieteným oknám pápežovho apartmánu.

Pápež Ján Pavol II. zanechal na smrteľnej posteli posledný odkaz. S veľkou námahou a pomocou svojho tajomníka ho napísal v noci na sobotu. Žiada v ňom poľské sestry, ktoré mu celé roky asistovali, aby neplakali: „Som veselý, buďte aj vy." Súkromný tajomník kardinála Camilla Ruiniho don Nicola v noci uviedol, že „stav pápeža sa stabilizoval v rámci toho, čo už bolo oznámené".

Večer ťažko chorého pápeža vo Vatikáne navštívil nemecký kardinál Joseph Ratzinger, ktorý pred televíznou kamerou vyhlásil: „Ján Pavol II. si je vedomý toho, že sa jeho životná púť na zemi končí. Rozlúčil sa so mnou a poďakoval sa mi za prácu, ktorú som v uplynulých rokoch vykonal pre Rímskokatolícku cirkev", zdôraznil Ratzinger.

V piatok večer sa zdalo, že majúc na pamäti mladých ľudí, s ktorými sa stretol počas svojho pontifikátu, pokúšal sa reagovať slovami, ktoré asi mali význam: „Teším sa na vás. Teraz ste ku mne prišli. A ja vám ďakujem," uviedol Navarro-Valls, ktorý zverejnil aj najnovšiu lekársku správu o zdravotnom stave najvyššieho pontifika. „Stav hlavných

Snímka: www.bleskovky.sk

kardio-respiračných a metabolických funkcií Svätého Otca zostáva v podstate nezmenený, a preto je veľmi vážny. Dnes na úsvite dňa bol uňho spozorovaný stav straty vedomia," hovorí sa v lekárskej správe.

Za pápeža sa modlili milióny katolíkov na celom svete. Na Námestí sv. Petra sa v piatok neskoro večer zhromaždilo podľa polície okolo 70 000 ľudí. Tiché zhromaždenie sporadicky prerušoval potlesk, zvolania a spev. „Giovanni Paolo! Giovanni Paolo!" volali početní mladí ľudia. Neskôr dav spieval „Resta con noi" (Ostaň pri nás).

Posledný deň medzi nami

Taliansky kardinál Camillo Ruini potvrdil na omši vo Vatikáne, že Ján Pavol II. je blízko smrti. Pápež „už vidí a počuje Pána". Napriek veľmi vážnemu stavu pápeža Jána Pavla II. ráno na niekoľko hodín zatvorili vatikánske tlačové stredisko, aby umožnili jeho upratanie. Talianske noviny La Repubblica informovali, že Ján Pavol II. pripravoval novú, svoju v poradí 15. encykliku, ktorá sa mala venovať téme lásky k blížnemu (Caritas). Posledná 14. encyklika pápeža Ecclesia de Eucharistia, o Sviatosti oltárnej vo vzťahu k Cirkvi, bola zverejnená vlani v júni.

Od obeda mal Svätý Otec vysokú horúčku, no reagoval na otázky.

Modlitby, slzy a neobyčajná zdvorilosť medzi ľuďmi - tak vyzerala sobota v pápežovom rodnom Poľsku. Štadióny boli prázdne, plné boli, naopak, kostoly. Poliaci sledovali s netrpezlivosťou každú správu z Vatikánu. Odchádza jeden z ich najvýznamnejších rodákov - Svätý Otec Ján Pavol II., nekorunovaný kráľ zeme. Sviečky od piatka horeli bez zveličovania v každom kostole v Poľsku.

Osudný večer

Organizmus pápeža bojuje s ťažkým septickým šokom a otravou krvi. „Pápež je výnimkou. Má neuveriteľne veľkú silu žiť," povedal Corrado Manni, bývalý anesteziológ pápeža. Pri živote ho drží len silné srdce.

„Klinický stav Svätého Otca je aj naďalej veľmi vážny. Predpoludním dostal vysoké teploty. Keď ho oslovia členovia jeho tímu, reaguje správne," informoval večer hovorca Vatikánu Joaquín Navarro-Valls. Dodal však, že od dnešného rána sa objavujú náznaky strácania vedomia. „Je si vedomý, že odchádza k Pánovi," vyhlásil kardinál Joseph Ratzinger, jeden z najbližších pápežových spolupracovníkov. Zároveň oznámil, že obdržal pápežovo posledné prianie. Doplnil, že Svätý Otec je zmierený s tým, že sa nachádza „blízko Boha".

Približne v čase, keď Vatikán vydal vyhlásenie, sa rozsvietili svetlá v pápežovom apartmáne na treťom poschodí s výhľadom na Námestie sv. Petra, kde sa modlí asi 40 tisíc veriacich. Pri zomierajúcom pápežovi sú obidvaja jeho tajomníci, zdravotný personál a dlhoročný osobný lekár.

Pápež Ján Pavol II. zomrel

„Svätý Otec zomrel dnes večer o 21.37 hod SELČ vo svojom súkromnom apartmáne," uvádza sa vo vyhlásení, ktoré okamžite oznámili obrovskému davu veriacich zhromaždených na Námestí Sv. Petra a modliacich sa v slzách za pápeža označovaného mnohými za „Jána Pavla Veľkého".

Vyzváňaním zvonov a hučaním sirén oznámili v poľských mestách úmrtie pápeža Jána Pavla II. „Je dokonané," povedal moderátor TVN24 s neskrývaným pohnutím. Vo Wadowiciach, rodisku Jána Pavla II., klesli ľudia po vypočutí správy v Mariánskej bazilike a pred ňou na kolená. V Krakove, biskupskom sídle Karola Wojtylu, sa v momente oznámenia jeho smrti zdržiavalo viac ako 10 tisíc osôb, ktorí zostali v uliciach celú noc. „Pekný život, pekná smrť," povedal jeden z prítomných kňazov v krátkom príhovore k veriacim.

„Náš milovaný pápež Ján Pavol II. odišiel do večnosti 2. apríla 2005 o 21.37 hod. Prosme a ďakujme Bohu za veľký dar, ktorým pápež bol a zostane pre celý svet, zvlášť ale nám, slovenskému národu," povedal v ten istý večer novinárom z poverenia predsedu KBS Františka Tondru arcibiskup Ján Sokol.

Ján Pavol II. venoval celý život Kristovi, teraz je potrebné spomínať naňho s vďakou.

Zo spravodajských materiálov
spracoval Juraj Gradoš

Reakcie sveta na smrť pápeža

Svetový luteránsky zväz

Švédsky premiér Göran Persson označil zosnulého pápeža Jána Pavla II. v sobotu večer za „angažovaného duchovného vodcu" katolíckeho sveta. „V našej časti sveta si Jána Pavla zachováme v mysliach predovšetkým kvôli jeho aktívnej úlohe počas veľkých spoločenských zmien vo východnej a strednej Európe," povedal švédsky premiér.

Hlbokú sústrasť Vatikánu a Katolíckej cirkvi nad úmrtím Jána Pavla II. vyjadrila švajčiarska vláda. „S Jánom Pavlom II. sa končí pontifikát, ktorý vojde do dejín. Vďaka svojej charizmatickej osobnosti vtlačil počas štvrťstoročia svetovým dejinám svoju pečať - mimo všetkých náboženských hraníc," uviedol švajčiarsky prezident Samuel Schmid.

Pôsobenie Jána Pavla II. ocenil aj Luteránsky svetový zväz so sídlom v Ženeve. Večer 2. apríla sa neskončil len život výnimočného človeka, ale aj významný pontifikát Rímsko-katolíckej cirkvi, ktorý spadal do rozhodujúcej fázy ľudských dejín, uvádza sa v stanovisku Luteránskeho svetového zväzu.

Generálny sekretár Ekumenickej rady cirkví Samuel Koba hodnotí pápeža ako výnimočnú osobnosť moderného kresťanstva: „Jeho Svätosť zostane v našich spomienkach ako jeden z najodvážnejších duchovných vodcov našich čias. Svoju odvahu vyjadril vo svojej chorobe rovnako ako pri výkone svojho úradu."

Smútí aj anglikánska církev

Vo Westminsterskej katedrále sa dnes zhromaždili tisícky smútiacich veriacich, aby vzdali hold zosnulému najvyššiemu pontifikovi.

Bezpečnostná služba katedrály uviedla, že na zádušnej omši sa zúčastnilo takmer 4000 ľudí, vrátane premiérovej manželky Cherie Blairovej. Kráľovský dvor zastupovali lord a lady Camoys.

Veľkému človeku, veľkému kresťanovi a veľkému pápežovi vzdal hold arcibiskup Cormac Murphy-O'Conna. „Jeho silným odkazom je, že každá ľudská bytosť má svoju dôstojnosť od začiatku svojho života až do úplného konca," zdôraznil arcibiskup.

Ruská pravoslávna církev

Patriarcha moskovský a celej Rusi Alexij II. vyzdvihol zosnulého pápeža Jána Pavla II. ako duchovného vodcu, ktorý sa stal osobnosťou v dejinách svojej historickej doby.

V narážke na špekulácie, že po smrti Jána Pavla II. vstúpi Rímskokatolícka církev do novej éry, hlava ruského pravoslávia uviedla, že dúfa v obnovenie vzťahov, vzájomný rešpekt a bratskú lásku medzi oboma církvami.

Vo svojom kondolenčnom telegrame Vatikánu Alexij zdôraznil, že pápežovi Jánovi Pavlovi II. sa už nemohol splniť jeho sen navštíviť Rusko, pretože medzi obidvoma církvami je veľa nezrovnalostí. „Osobnosť zosnulého pápeža, jeho dielo a jeho myšlienky ovplyvnili chod svetových dejín", uviedol patriarcha. Jána Pavla II. opísal ako „príklad inšpirácie" pre trpezlivosť, ktorou sa musel obrniť počas celého obdobia svojich zdravotných ťažkostí.

Srbská pravoslávna církev

Srbská pravoslávna církev sa k úmrtiu pápeža oficiálne nevyjadrila, niektorí pravoslávni biskupi však Jána Pavla II. ocenili. „Ján Pavol II. miloval a rešpektoval Srbov," povedal biskup Lavrentije, ktorý sa s pápežom stretol päťkrát, vrátane roku 2003, keď Vatikán navštívila delegácia srbskej pravoslávnej církvi. Iný srbský biskup, Nikolaj, zaslal kondolencie katolíckemu arcibiskupovi Stanislavovi Hočevarovi, ktorého diecéza pokrýva Srbsko.

Dalajláma vyzdvihol pápeža

Exilový tibetský líder dalajláma vyslovil svoj obdiv na adresu nebohého pápeža Jána Pavla II., s ktorým, ako povedal, zdieľa skúsenosti s komunistickým režimom. „Hneď od začiatku nášho priateľstva mi súkromne povedal, že vzhľadom na svoje skúsenosti s komunizmom v Poľsku jasne chápe tibetský problém. Toto ma osobne veľmi povzbudilo," uviedol dalajláma vo svojom vyhlásení.

„Jeho Svätosť pápež Ján Pavol II. bol odhodlaná a hlboko duchovná osoba, ktorú som veľmi rešpektoval a obdivoval. Jeho skúsenosť z Poľska, vtedy komunistickej krajiny, a moje vlastné problémy s komunistami, nás okamžite spojili," uviedol laureát Nobelovej ceny mieru.

Dalajláma utiekol do Indie v roku 1959 po potlačení povstania proti čínskej nadvláde v budhistickom himalájskom regióne a vedie snahy exilovej tibetskej vlády o väčšiu autonómiu pre Tibeťanov.

Izrael príjal správu o pápežovom úmrtí so smútkom

So smútkom reagovala na úmrtie pápeža Jána Pavla II. aj izraelská vláda. Izraelské ministerstvo zahraničných vecí pripomenulo vo svojom vyhlásení historickú cestu pápeža do Svätej zeme vo Svätom roku 2000.

„Izrael, židovský národ a celý svet stratil veľkého zástancu zmierenia a bratstva medzi náboženstvami," konštatoval izraelský minister zahraničných vecí Silvan Šalom. Pápež viedol Katolícku církev na ceste zmierenia s Izraelom a so židovským národom.

Mehmet Alí Agca cítí hlboký zármutok nad úmrtím pápeža Jána Pavla II.

Hlboký zármutok nad sobotňajším úmrtím pápeža cíti Mehmet Ali Agca, ktorý v roku 1981 spôsobil Jánovi Pavlovi II. vážne zranenia pri atentáte v Ríme. „Mehmeta Aliho Agcu, ktorý v súčasnosti sedí za mrežami v Istanbule, nesmierne zarmútila správa o úmrtí poľského pápeža, s ktorým počas svojho pobytu v talianskom väzení nadviazal priateľský vzťah. Ján Pavol II. sa veľmi korektne správal nielen k môjmu bratovi, ale aj k ostatným členom našej rodiny," zdôraznil Adnan Agca, ktorého spolu s jeho matkou pápež v uplynulých rokoch šesťkrát prijal vo Vatikáne.

Poprední svetoví predstavitelia

KOFI ANNAN, generálny tajomník Organizácie Spojených národov: „Sledoval som veľmi pozorne stav pápeža. Modlil som sa za neho, tak ako sa on modlil na mňa a za mier. Bol mužom mieru a veľkým stúpencom OSN. Veľmi ho znepokojovala situácia vo svete, v ktorom žijeme a rovnako ako ja cítil, že vo vojne sme všetci porazenými."

ŠIMON PEREZ, izraelský vicepremiér: „Pápež Ján Pavol II. mal nielen veľkého, ale najmä dobrého ducha. Hoci zastupoval katolíkov, vďaka svojmu talentu a osobnosti dokázal takisto reprezentovať celé naše globálne partnerstvo."

LECH WALESA, bývalý poľský prezident a líder hnutia Solidarita: „Myslím, že by sme mali pokračovať v objavovaní, ako veľa pre nás Svätý Otec pracoval a za nás trpel. Prihováral sa k nám prostredníctvom svojej choroby a svojím utrpením slúžil až do konca. Bez neho by nepadol komunizmus alebo by sa tak stalo oveľa neskôr a krvavým spôsobom."

TADEUSZ MAZOWIECKI, prvý poľský nekomunistický premiér: „Odišla najväčšia a možno jediná autorita. Jeho éra sa skončila, ale jeho múdrosť pretrvá naveky. Pápežovo úmrtie je najtvrdšou skúškou pre poľský národ, Poľsko a svet. Dúfam, že v tejto skúške obstojíme a že budeme využívať múdrosť, ktorú pápež nechal prejsť na nás."

BERTIE AHERN, írsky premiér: „Neviem, či by vo východnej Európe nastali všetky tie zmeny, keby tam pápež nebol počas posledných 25 rokov minulého storočia. Myslím, že mal obrovský vplyv na tieto zmeny."

GEORGE W. BUSH, americký prezident, označil zomrelého pápeža Jana Pavla II. za „verného služobníka Boha a bojovníka za ľudskú dôstojnosť a slobodu... Je inšpiráciou pre nás všetkých," povedal.

ČÍNSKA VLÁDA v dnešnom vyhlásení vyslovila smútok nad sobotňajším úmrtím pápeža Jána Pavla II. a ponúkla zlepšenie vzťahov s Vatikánom, ak Svätá stolica odvolá svoje uznanie Taiwanu.

JOSÉ MANUEL BARROSO, predseda Európskej komisie, je hlboko zarmútený úmrtím pápeža Jána Pavla II. V nočných hodinách poslal Barroso do Vatikánu kondolenčný telegram. Vyjadril v ňom v mene celej EK hlbokú sústrasť Vatikánu a všetkým katolíkom. S osobitným prejavom solidarity sa Barroso obrátil na poľský národ, ktorý mal v Karolovi Wojtylovi jedného z najprestížnejších synov.

JACQUES CHIRAC, francúzsky prezident, v písomnom vyhlásení zdôraznil, že táto smútočná správa poznačila celé Francúzsko. Podľa Chiraca sa Ján Pavol II. dostane do histórie ako výnimočný pápež, ktorého charizma, presvedčenie a súcit umožnili šírenie evanjelia vo svete. Všetkým totiž ukazoval cestu zmierenia, solidarity a slobody.

spracoval Juraj Gradoš

Svätý Otec Ján Pavol II. a my

Asi mi dáte za pravdu, že Svetlý týždeň a celé veľkonočné obdobie je liturgicky najkrajším obdobím cirkevného roka. Vo Svetlom týždni sú v našich chrámoch otvorené kráľovské dvere na ikonostasoch ako znak toho, že Ježiš Kristus nám svojou smrťou a vzkriesením otvoril bránu do nebeského kráľovstva.

Práve ešte vo Svetlom týždni, na Svetlú sobotu 2. apríla 2005 o 21.37 hod., si Pán k sebe povolal nášho milovaného Svätého Otca Jána Pavla II. V období, keď v našich chrámoch spievame: „Kristus slávne vstal zmŕtvych, smrťou smrť premohol a tým, čo sú v hroboch, život daroval". Ježiš Kristus svojou smrťou premohol našu smrť. Aj smrť Svätého Otca Jána Pavla II. V čase smrti Svätého Otca sme už zároveň vstupovali do slávenia Tomášovej nedele. Vzkriesený Pán vstúpil cez zatvorené dvere k učeníkom, aby ich pozdravil: „Pokoj vám!" a aby im ho daroval. Ten istý Pán vstúpil už cez zatvorené dvere – cez smrť aj do života pápeža Jána Pavla II., aby mu daroval blažený pokoj. Vieme, že Svätý Otec celý svoj pontifikát zasvätil ohlasovaniu radostnej zvesti o Božom milosrdenstve, ktoré má Boh s človekom. Vieme, že bol to práve on, kto Tomášovu nedeľu ustanovil aj za nedeľu Božieho milosrdenstva. Vieme, ako mocne sa toto tajomstvo Božieho milosrdenstva spája s Krakovom, kde bol Karol Wojtyla biskupom, arcibiskupom a kardinálom.

Sobota 2. apríla 2005 bola fatimskou sobotou... Aké príznačné. Veď Ján Pavol II. bol veľkým mariánskym ctiteľom, ctiteľom Fatimskej Panny Márie. Spomeňme si, ako jej socha v júni 1994 putovala po Slovensku, aj po našich farnostiach... Ako Svätý Otec práve jej ochrane pripisoval svoju záchranu pri atentáte...

Svätý Otec Ján Pavol II. miloval gréckokatolíkov. Aj my sme milovali jeho. Vedel, akú obeť priniesla Gréckokatolícka cirkev práve za vernosť Rímu a Svätému Otcovi v päťdesiatych rokoch. Bola to pre gréckokatolíkov veľká milosť, že mohli vytrvať v tejto vernosti. „Žiadali od nás nekompromisne, aby sme sa zriekli toho, čo pre nás a pre našich predkov bolo najposvätnejším. Žiadali, aby sme sa zriekli uznania rímskeho biskupa, námestníka Kristovho. Bolo nám ponúkané všetko, ale len za cenu zrieknutia sa jednoty so Svätým Otcom a s našimi biskupmi vo väzení. Naši biskupi si radšej zvolili väzenie a smrť ako zrieknutie sa jednoty s Petrovou skalou. Bola to Božia milosť, ktorá nás udržala vo vernosti", povedal 2. júla 1995 vtedajší prešovský biskup Mons. Ján Hirka v príhovore, ktorým vítal Svätého Otca Jána Pavla II. v Prešove.

Slová o nás v Kanade

Ak v tomto príspevku chceme hovoriť o vzťahu Svätého Otca Jana Pavla II. ku gréckokatolíkom na Slovensku, nemôžeme vynechať jeho návštevu Gréckokatolíckej eparchie sv. Cyrila a Metoda v Toronte v Kanade 15. septembra 1984, pri ktorej posvätil gréckokatolícku Katedrálu Premenenia Pána. Takto sa tento chrám stal prvým, ktorý na americkom kontinente posvätil pápež. Dokonca je známe, že to bol on sám, kto si prial včleniť túto udalosť do svojho programu. Pozdravil vtedy aj gréckokatolíkov na Slovensku, medzi ktorých mu v tom čase nebolo dovolené prísť. Povedal: „V posviacke tejto novej katedrály vidíme ďalšie znamenie, ako Božia ruka riadi vaše osudy a bedlí nad vami každý deň. Tá istá Prozreteľnosť, ktorá bola oporou vášho ľudu vo veľkých útrapách a súženiach, ktoré podstúpila vaša cirkev na Slovensku , vás priviedla k tomuto dňu. Kiež Pán urýchli aj čas pokoja a úplnej slobody pre Cirkev v krajine, z ktorej pochádzate, aby vaša radosť bola úplná."

Snímka: Archív GkB

Bazilika v Ľutine

Ešte za totality, 22. júna 1988, vyhlásil Ján Pavol II. náš pútnický Chrám Zosnutia Presvätej Bohorodičky v Ľutine za baziliku minor. Ak Levoču na Slovensku spájame s modlitbami za slobodu v totalite, je potrebné priradiť k nej aj Ľutinu, kam putovali všetci gréckokatolíci, aby vyprosili slobodu pre Cirkev na Slovensku. Aj keď činnosť Gréckokatolíckej cirkvi v bývalom Československu bola v roku 1968 povolená, po vpáde vojsk Varšavskej zmluvy a po následnej normalizácii bola komunistickou štátnou mocou iba trpená. Pred pätnástimi rokmi na Tomášovu nedeľu 22. apríla 1990 pri prvej historickej návšteve Slovenska Svätý Otec medzi významnými pútnickými miestami na Slovensku spomenul aj Ľutinu: „Šaštín, Levoča, Gaboltov, Staré Hory, Mariánka, Ľutina a mnohé iné pútnické miesta zasvätené Panne Márii: koľko pútnikov ich cez staročia navštívilo, koľko ich tam znova

Snímka: K. Cudlín

našlo stratenú vieru, koľko ich tam dostalo posilu! Ako nespomenúť dôležitý význam, ktorý mali púte v týchto posledných rokoch? Ich ozvena prekročila hranice. Zástupy mládeže a desaťtisíce pútnikov napriek zákazom a rozličným prekážkam smelo prejavili svoju oddanosť Matke Božej. Aj preto sme dnes tu! A čo povedať o láske Slovákov k rímskemu pápežovi? Milovaní bratia a sestry, drahí Slováci a Slovenky, pápež vie, ako veľmi ho máte radi. Ale aj pápež vás uisťuje, že vás má veľmi rád!

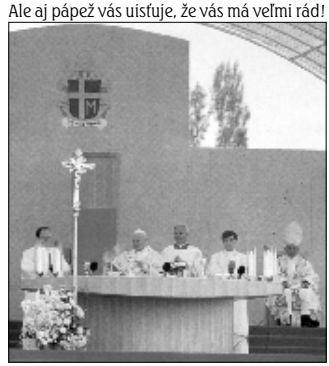

Snímka: K. Cudlín

Viem, že táto dvojaká láska k Panne Márii a k Petrovmu nástupcovi je vzácne dedičstvo, ktoré vaši predkovia prijali od svätých vierozvestov Cyrila a Metoda a počas staročí ho odovzdávali z pokolenia na pokolenie, takže prišlo až k vám. Pokračujte, opakujem vám, pokračujte tak aj v budúcnosti!"

Nezabudnuteľná návšteva v Prešove

Historickým a nezabudnuteľným dňom pre gréckokatolíkov na Slovensku sa stal 2. júl 1995, keď pápež Ján Pavol II. navštívil Prešov – sídlo Prešovskej eparchie. V tomto roku si pripomenieme desiate výročie tejto návštevy. Zavítal aj do Katedrály sv. Jána Krstiteľa a chvíľu zotrval v modlitbe pred telesnými ostatkami prešovského biskupa Pavla Petra Gojdiča, OSBM, a potom sa s nami na priestranstve pred mestskou halou modlil alebo, lepšie povedané, my s ním Akatist k Presvätej Bohorodičke. Bolo veľmi milé, keď

Svätý Otec vystúpil pred pápežský trón a pozdravil nás pozdravom: „Sláva Isusu Christu!“ Odpoveď bola búrlivá: „ Sláva i vo viki!“

Potom nasledoval úvodný príhovor Svätého Otca, v ktorom povedal: „Svojou prítomnosťou vám všetkým hovorím: V dávnej i blízkej minulosti, tak vtedy ako i teraz, námestník Kristov je váš, je s vami, s vašimi radosťami, bolesťami a s vašou nádejou.“

Snímka: Archív GkB

Terajší prešovský eparcha Mons. Ján Babjak, SJ, sa po návšteve Svätého Otca v Prešove zamýšľal v našom časopise nad jeho príhovorom aj týmito slovami: „Svätý Otec Ján Pavol II., ako i jeho ctihodní predchodcovia na Petrovom stolci, sa už veľakrát obrátili so svojimi slovami ku gréckokatolíkom... Boli to slová adresované pri rôznych príležitostiach, najmä v Ríme, či to bolo počas audiencií, či počas sviatkov slovanských apoštolov svätých Cyrila a Metoda, či pri menovaní našich biskupov. Všetci si tieto pápežské slová ceníme. Ale to, že Svätý Otec sa k nám gréckokatolíkom obrátil špeciálne s dlhým príhovorom, ktorý predniesol v srdci našej eparchie v Prešove, má pre nás najväčší význam“. Pápež Ján Pavol II. povedal konkrétne to, čo sme tak veľmi potrebovali a túžili počuť. Ocenil hrdinstvo Gréckokatolíckej cirkvi, jej hodnotu, krásu a hĺbku. Pripomenul jej mariánsku úctu i dôležité miesto v budovaní jednoty Cirkvi. Zdôraznil, že prítomnosť Gréckokatolíckej cirkvi je výrečným svedectvom o tom, ako možno byť po stáročia a napriek všetkým ťažkostiam verní pôvodnému modelu, ktorý uskutočnili svätí Cyril a Metod. Modelu, ktorý spája rozdielnosť tradícií s požiadavkou jednoty, akú chcel Kristus pre svoju Cirkev. Úžasne aktuálny bol jeho príklad s malými tatranskými jazierkami – plesami, ku ktorým Svätý Otec prirovnal spoločenstvá katolíkov výchovného obradu. „Aj ony sú ako malé jazierka – plesá, povolané predstavovať priezračnú a žiarivú Božiu dobrotu. To sám Pán obdarúva svoju Cirkev bohatstvom svojich foriem a jednotlivých tradícií. Preto kdekoľvek žijú katolíci byzantského obradu medzi veriacimi iného obradu, je povinnosťou všetkých usilovať sa o to, aby sa ani jedno z týchto »plies« neumenšovalo alebo dokonca zmizlo.“

Jeho príhovor bol takmer tridsaťkrát prerušený potleskom a potvrdzujúcim prevolávaním: Je to tak! Svätý Otec v Prešove veľmi milo pozdravil aj gréckokatolíckych Rusínov, ktorým poďakoval za ich účasť. Neopomenul pozdraviť aj pravoslávnu cirkev.

Na túto návštevu sme sa intenzívne duchovne pripravovali v rovine osobnej, rodinnej, vo farnostiach i na úrovni eparchie. Svätému Otcovi sme uvili duchovnú kyticu mnohých modlitieb a obiet. Počas bezprostrednej prípravy na stretnutie so Svätým Otcom zazneli z úst moderátorov aj tieto slová, ktoré Ježiš povedal zástupom o Jánovi Krstiteľovi: „Čo ste vyšli...vidieť? Trstinu zmietanú vetrom? Alebo čo ste vyšli vidieť? Človeka oblečeného do jemných šiat?... Teda čo ste vyšli vidieť? Proroka? Áno, hovorím vám, viac ako proroka! Lebo to o ňom je napísané: «Hľa, ja posielam svojho posla pred tvojou tvárou a on pripraví cestu pred tebou.»“ A príprava pokračovala: „I my veriaci by sme sa dnes mohli opýtať samých seba: Čo sme tu prišli vidieť? Senzáciu, ktorá sa nám už tak skoro nenaskytne? Alebo chceme na vlastné oči vidieť pápeža, ktorého často vidíme iba na obrázku či v televízii? Lenže on k nám nepríde pre senzáciu či pre to, aby sa ukázal – to by bolo málo; on k nám prichádza preto, lebo ho k nám posiela Boh ako svojho posla. Ako proroka, aby nám ukázal na Ježiša Krista: „Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta!“ Tieto slová pri mestskej hale zazneli vo chvíli, keď skončil hlahol zvonov na poludnie v Katedrále sv. Jána Krstiteľa – nebeského patróna Prešovskej eparchie. A keď sme už videli Svätého Otca v papamobile, všetci sme spontánne a s veľkou radosťou volali: Nech žije Svätý Otec!, Celí tvoji!, Radosť srdca prezrádza, Svätý Otec prichádza!... Aj svetové médiá vtedy vysoko ocenili veľmi nadšené privítanie, akého sa dostalo Svätému Otcovi od gréckokatolíkov v Prešove.

Čo pre nás znamenajú sv. Cyril a Metod

Svätý Otec Ján Pavol II. 31. decembra 1980 vyhlásil slovanských apoštolov sv. Cyrila a Metoda za spolupatrónov Európy. Bol to veľký čin skutočne katolíckeho a zároveň ekumenického ducha pápeža z východnej Európy.

Gréckokatolíci na Slovensku odvodzujú svoj pôvod od cyrilo-metodskej misie. Už vtedy bolo vidieť, aký veľký záujem mali svätí solúnski bratia na zachovaní jednoty s rímskym biskupom, ako rešpektovali jeho slová. Svätí Cyril a Metod boli vlastne tým, čím sme dnes my - gréckokatolíci. Aj keď pojem gréckokatolík je omnoho súčasnejší, aj oni boli, podobne ako my, členmi východnej cirkvi byzantského obradu v katolíckej jednote s Rímom. „Svätí Cyril a Metod prišli z prostredia byzantskej cirkvi svojej doby, doby, kedy táto cirkev bola v spoločenstve s Rímom“ (Ján Pavol II.: Ut unum sint 53). Z novodobej histórie je potrebné spomenúť rok 1950 ako konkrétny znak toho, že jednota gréckokatolíkov s Rímom nie je umelá, ale prirodzene vyrastá z „modelu“, ktorý v svojom živote praktizovali a k nám priniesli sv. Cyril a Metod. Terajší košický apoštolský exarcha Mons. Milan Chautur, CSsR., v úvode ku knihe Gréckokatolíci na Slovensku napísal: „Keď dnes hovoríme o jednote Cirkvi, keď hľadáme model pre zjednotenie, môže sa Gréckokatolícka cirkev s jej stáročnou snahou o jednotu stať veľkým potvrdením, že jednota je možná, ale nie bez dobrej vôle a utrpenia.“

Dňa 21. februára 1997 sa v dejinách Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku udiala závažná organizačno – právna zmena. V ten deň Svätý Otec Ján Pavol II. zriadil nový apoštolský exarchát so sídlom v Košiciach a dovtedajšieho pomocného biskupa v Prešove Mons. Milana Chautura, CSsR, menoval za jeho prvého apoštolského exarchu. Hranice nového exarchátu sú totožné s hranicami Košického kraja. Aj to sa stalo preto, lebo Svätý Otec myslel na dobro Gréckokatolíckej cirkvi. Nebeskými patrónmi exarchátu sú práve sv. Cyril a Metod.

Skutočná rehabilitácia Gréckokatolíckej cirkvi

4. novembera 2001 v Ríme blahorečil prešovského biskupa - mučeníka Pavla Petra Gojdiča, OSBM, a rehoľného kňaza Metoda Dominika Trčku, CSsR, a ešte v živej pamäti máme 14. september 2003, keď v Bratislave blahorečil prešovského svätiaceho biskupa mučeníka Vasiľa Hopka. Sú to dejinné udalosti, ktoré pre nás gréckokatolíkov znamenajú veľký historický prelom. Sú veľmi výrečným znakom o tom, že Boh neopúšťa svoj ľud, ale ho vedie po ceste spásy. Cirkev, ktorá bola nielen najviac prenasledovaná, ale aj postavená mimo zákon, teda komunistickým režimom ponížená a zakázaná, nakoniec bola v oslávení svojich verných služobníkov Bohom povýšená. „Veľké veci mi urobil ten,

ktorý je mocný, a sväté je jeho meno" (Lk 1, 49). Magnifikát, ktorý odznel v tejto krásnej byzantskej liturgii, je radostný chválospev Panny Márie, poníženej Pánovej služobnice, ktorá obdivuje veľké veci, ktoré jej urobil Všemohúci. Týmito slovami Panny Márie sa vyjadruje Cirkev, keď ďakuje Pánovi za prijaté dobrodenia. Zvlášť sa nimi vyjadruje Gréckokatolícka cirkev na Slovensku, ktorá môže po rokoch tvrdého útlaku znova slobodne dýchať... Všetci si pamätáte dramatickú situáciu v nedávnej minulosti, keď sily ideológie, ktorá je v rozpore so slobodou a dôstojnosťou človeka, odsúdili vaše cirkevné spoločenstvo na zánik. Ale Boh «zosadil mocnárov z trónov a povýšil ponížených» (Lk 1, 52), pretože boli medzi sebou solidárni vKristovej láske." Tieto slová Svätého Otca z Prešova našli svoju plnú realizáciu práve v beatifikácii gréckokatolíckych mučeníkov. To bola skutočná rehabilitácia Gréckokatolíckej cirkvi. Veď v Levoči Svätý Otec nezabudol pripomenúť aj postavu biskupa Pavla Gojdiča a výslovne spomenul, že dnes si aj on zasluhuje, aby sa konal cirkevný proces jeho blahorečenia. Teda v blahorečení našich mučeníkov naozaj treba vidieť vnímavosť Svätého Otca na lásku, ktorú nástupcom sv. Petra z Božej milosti preukázala Gréckokatolícka cirkev. Veď gréckokatolíci majú východný byzantský obrad podobne ako pravoslávne cirkvi nezjednotené s Rímom. To, čo gréckokatolíkov robí živou súčasťou Katolíckej cirkvi, je práve a predovšetkým vernosť Svätému Otcovi. Vidieť to v priebehu celých našich dejín. A tak blahorečenie dvoch gréckokatolíckych biskupov a jedného rehoľného kňaza je potrebné pripočítať aj k duchovným plodom druhej návštevy Svätého Otca na Slovensku, a teda aj k duchovným plodom jeho požehnaného pontifikátu.

Biskupská vysviacka z rúk Jána Pavla II.

6. januára 2003 Svätý Otec vysvätil v Bazilike sv. Petra v Ríme za biskupa Mons. Jána Babjaka, SJ. Priamo v menovacej bule Svätý Otec uviedol: „Biskupské svätenie ti radi udelíme my osobne ako znak našej láskavosti na najbližšiu slávnosť Zjavenia Pána." V tomto geste Svätého Otca sme cítili nesmierne veľký a veľmi konkrétny prejav jeho priazne, ktorou počas celého svojho pontifikátu zahŕňal Gréckokatolícku cirkev na Slovensku. Svätý Otec Ján Pavol II. je tak aj naďalej veľmi úzko spojený s Prešovskou eparchiou práve vkladaním rúk na vladyku Jána Babjaka, SJ, čím mu priamo udelil apoštolskú postupnosť.

Svätý Otec Ján Pavol II. bol jedným z nás

Keď si v tomto príspevku pripomíname lásku pápeža Jána Pavla II. k nám gréckokatolíkom, rád by som spomenul aj našu lásku k nemu. Koľko našich kňazov, rehoľníkov, rehoľných sestier a veriacich po celé roky putovalo za Svätým Otcom do Ríma, koľkí sa s ním stretli osobne, či už pri osobných, alebo generálnych audienciách. A každý z nás má nezabudnuteľné zážitky so stretnutia s touto charizmatickou osobnosťou. Aj ja osobne si spomínam na niekoľko stretnutí s ním pri všeobecných audienciách, keď som ho aj pozdravil a vždy som mal pocit, akoby v tej krátkej chvíli pri mne nemyslel na nič iné, iba na tento prítomný okamih. Bolo evidentné, že Svätý Otec vie naozaj počúvať, čo hovorí ten druhý. Aj keď to možno bude znieť nadnesene, ale ja som to tak prežíval, pre Svätého Otca vo chvíli stretnutia s ním neexistoval nikto iný, iba človek, pri ktorom sa práve pristavil. Nedá mi nespomenúť Národnú púť zo Slovenska vo Večnom meste vo februári v jubilejnom roku 2000. Zapojili sme sa vtedy aj my gréckokatolíci a v deň audiencie sme v Bazilike Santa Maria Maggiore slávili slávnostnú svätú liturgiu ako súčasť programu Národnej púte. Hlavným slúžiteľom bol vtedajší prešovský biskup Mons. Ján Hirka. Homíliu predniesol kardinál Jozef Tomko. Na audiencii so Svätým Otcom v Aule Pavla VI. vtedajší predseda Konferencie biskupov Slovenska banskobystrický biskup Mons. Rudolf Baláž v svojom príhovore uviedol, že „v našom spoločenstve, ktoré sa teší možnosti stretnutia s vami, Svätý Otče, sú katolíci oboch obradov – rímsko i byzantsko-slovanského..."

Mohli by sme ešte uvažovať o jeho návštevách gréckokatolíkov v okolitých krajinách, kde nikdy nechýbali aj gréckokatolícki veriaci zo Slovenska a Svätý Otec nás vždy pozdravil. Mohli by sme písať o jeho encyklikách, apoštolských listoch a iných dokumentoch, ktoré sú veľmi aktuálne a dôležité pre nás gréckokatolíkov... Je toho veľmi veľa, čo budovalo nádherný vzťah medzi gréckokatolíkmi a Svätým Otcom z Poľska.

Koľko prosieb smerovalo pri svätých liturgiách, pri modlitbe sv. ruženca i pri osobných modlitbách z úst a srdc gréckokatolíckych kňazov, rehoľníkov, rehoľníc a veriacich laikov k Bohu na úmysly Svätého Otca a za jeho zdravie a požehnanie. A nikto z nás nepochybuje o jeho modlitbách za nás tu na zemi a veríme, že čoskoro aj vo večnosti...

Chcem ešte spomenúť množstvo základných kameňov pre naše nové chrámy, ktoré pápež Ján Pavol II. posvätil, či už v roku 1990 v Bratislave, alebo v roku 1995 v Košiciach. Nech aj tieto nové chrámy sú pre nás neustálym pozvaním k milým spomienkam na Svätého Otca, ktorý bol jedným z nás...

Svätý Otec Ján Pavol II. nám bol blízky – skutočný otec, ktorý nás poznal a miloval. Vedel o našich radostiach aj starostiach, o dejinách gréckokatolíkov, o našej súčasnosti, ale aj o našich túžbach. Ľudsky je nám veľmi smutno, že tento slovanský pápež zomrel. Predsa však ďakujeme Bohu za to, že ho k sebe povolal v plnosti času, že mohol previesť Cirkev do tretieho tisícročia, že mohol toľko dobra urobiť aj pre Gréckokatolícku cirkev na Slovensku a vo svete. Počas jeho pontifikátu sa nám gréckokatolíkom dostalo veľa Božieho požehnania. Nebojme sa však, Cirkev vedie Svätý Duch. Aj nový pápež nás bude milovať a my budeme milovať jeho.

Ľubomír Petrík

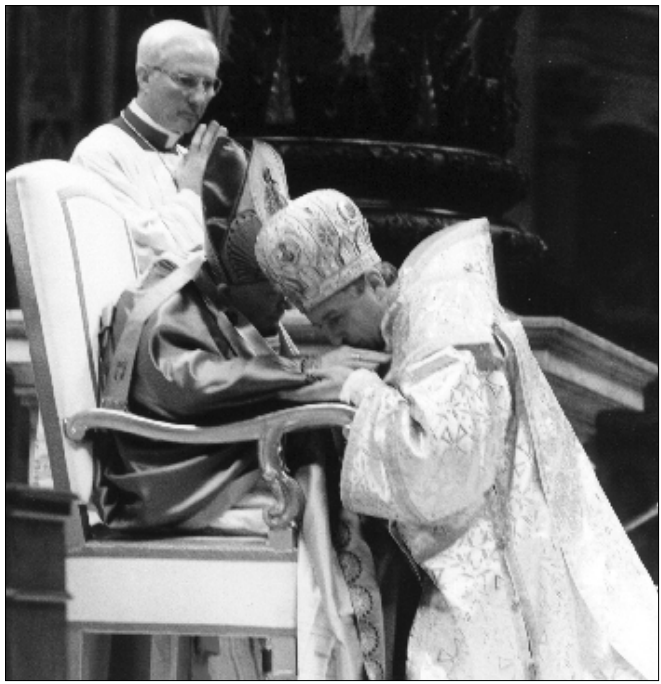

Snímka: Archív GkB

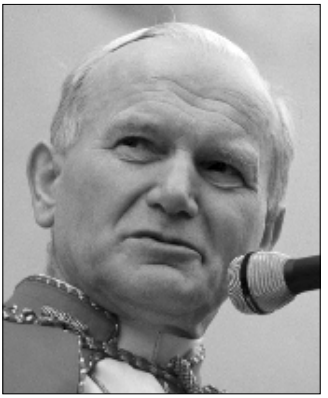

Snímka: Reuters, TASR/EPA

Otcove slová

PREŠOV 2. JÚLA 1995
PRÍHOVOR PRI MODLITBE AKATISTU

Sláva Isusu Christu!

Ctihodní bratia biskupi,

milovaní veriaci tejto gréckokatolíckej eparchie,

drahí Prešovčania!

1. „Veľké veci mi urobil ten, ktorý je mocný a svätý je jeho meno" (Lk 1, 49). Magnifikát, ktorý odznel v tejto krásnej byzantskej liturgii, je radostný chválospev Panny Márie, poníženej Pánovej služobnice, ktorá obdivuje veľké veci, ktoré jej urobil Všemohúci. Týmito slovami Panny Márie sa vyjadruje Cirkev, keď ďakuje Pánovi za prijaté dobrodenia. Zvlášť sa nimi vyjadruje Gréckokatolícka cirkev na Slovensku, ktorá môže po rokoch tvrdého útlaku znova slobodne dýchať.

Dnes sa k vám, drahí bratia a sestry, tými istými slovami presvätej Panny pridáva Petrov nástupca. Srdečne pozdravujem vášho biskupa Jána Hirku a jeho pomocného biskupa Milana Chautura, prítomných biskupov, občianskych predstaviteľov a všetkých vás, čo sa zúčastňujete na tomto slávnostnom akatiste. Som tu, aby som s vami chválil Pána a tešil sa z veľkých vecí, ktoré vám a pre vás urobil Pán.

Zo srdca pozdravujem aj veriacich pravoslávnej cirkvi a ich pastierov. Ešte cítim živú radosť zo stretnutia s ekumenickým patriarchom Bartolomejom prvým v Ríme na sviatok svätého Petra a Pavla. Modlím sa za odstránenie všetkých napätí, ktoré vznikli z historických dôvodov, aby sme mohli kráčať vo vzájomnom porozumení k plnej jednote.

Chcem sa prihovoriť aj všetkým tu prítomným Rusínom. Drahí bratia a sestry, ďakujem vám za vašu účasť. Nech Pán daruje pokoj a šťastný kresťanský život vašim spoločenstvám a vašim rodinám.

2. Prichádzajú mi na myseľ slová svätého Pavla Efezanom: „Jedno je telo a jeden Duch, ako ste aj povolaní v jednej nádeji svojho povolania. Jeden je Pán, jedna viera, jeden krst. Jeden je Boh a Otec všetkých, ktorý je nad všetkými, preniká všetkých a je vo všetkých" (Ef 4, 4-6).

Pri tejto svojej návšteve Slovenska, najmä v tejto jeho východnej časti, mohol som osobne poznať zvláštnosti, ktoré charakterizujú náboženský život a tradície tohto kraja. Tu sa Západ stretá s Východom, latinský obrad s východným. Takmer hmatateľne tu možno cítiť stopy dedičstva a posolstva svätého Cyrila a Metoda, apoštolov Slovanov a spolupatrónov Európy.

Svätí solúnski bratia vypracovali svojou evanjelizačnou činnosťou model cirkevného života, ktorý v sebe spája bohatstvo východnej tradície v oblasti práva, liturgie, teológie a spirituality s princípom jednej, svätej, katolíckej a apoštolskej Cirkvi v spoločenstve s rímskym biskupom.

3. V dejinách boli chvíle, keď sa zdalo veľmi ťažké zachovať tento model, ktorý spájal rozdielnosť tradícií s požiadavkou jednoty, akú chcel Kristus pre svoju Cirkev. Ale vaša prítomnosť tu je výrečným svedectvom o tom, ako možno byť po stáročia a napriek všetkým ťažkostiam vernými pôvodnému modelu, ktorý uskutočnili svätí Cyril a Metod, a pritom zachovať jednotu so všeobecnou Cirkvou a Rímskou stolicou, ktorá je z Božej vôle jej stredom.

Buďte hrdí na túto svoju pradávnu tradíciu, uchovajte si jednotu medzi sebou a chráňte ju pred každým zárodkom nesvornosti a rozdelenia. Vašou silou je duchovná jednota, ktorá sa prejavuje vo svornom konaní.

Všetci si pamätáte dramatickú situáciu v nedávnej minulosti, keď sily ideológie, ktorá je v rozpore so slobodou a dôstojnosťou človeka, odsúdili vaše cirkevné spoločenstvo na zánik. Ale Boh „zosadil mocnárov z trónov a povýšil ponížených" (Lk 1, 52), pretože boli medzi sebou solidárni v Kristovej láske.

4. „Blahoslavení tí, čo uverili, že sa splnia Pánove slová" (porov. Lk 1, 45). Gréckokatolícke spoločenstvo vyšlo z tejto skúšky obnovené a posilnené aj vďaka svedectvu a krvi početných mučeníkov. Živým dôkazom toho je viera veľkého počtu laikov, rehoľníkov, rehoľníčok, kňazov a duchovných pastierov. Stačí spomenúť utrpenie biskupa Vasiľa Hopku a mučeníctvo biskupa Pavla Gojdiča. Na prahu tretieho kresťanského tisícročia je to vzácny príspevok, ktorý vaše spoločenstvo dáva do pokladnice Cirkvi, a najmä v prospech ekumenizmu.

Cesta k plnej jednote všetkých Pánových učeníkov je úloha, ktorá zaväzuje každého. Vykonáva sa modlitbou, apoštolskou prácou, každodenným svedectvom, očisťovaním historickej pamäti a nadovšetko obrátením srdca. V poslednej encyklike o ekumenizme som napísal, že „sa vyžaduje pokojný a jasný pohľad pravdy, oživovaný Božím milosrdenstvom, schopný oslobodiť ducha a vzbudiť v každom novú ochotu ohlasovať evanjelium človekovi z každého ľudu a národa" (Ut unum sint, č. 2).

Pán Ježiš v predvečer svojho umučenia prosil Otca, „aby všetci boli jedno", aby „svet uveril" (Jn 17,21), a hneď potom dodal: „aby boli jedno, ako sme my jedno" (Jn 17, 22). Hľa, Boží plán s Cirkvou: ona „nie je skutočnosťou uzavretou do seba, ale je ustavične otvorená misionárskej a ekumenickej dynamike", je povolaná „zhromaždiť všetkých a všetko v Kristovi; byť pre všetkých, neoddeliteľnou sviatosťou jednoty" (Kongregácia pre vieroučné otázky, deklarácia Communionis notio, 4). Touto cestou musíme kráčať všetci, pohýnaní láskou k pravde, ale bez zanedbávania požiadaviek vzájomnej lásky.

5. „Jedno telo, jeden Duch" (Ef 4, 4). Jednotu Kristovej Cirkvi ozdobuje prijatie zákonitých odlišností. Ony v priebehu dejín umožnili, že sa živé ohlasovanie evanjelia stalo osobitným vlastníctvom a tradíciou každého ľudu.

Bratia a sestry východného obradu, po stáročia ste si zachovali svoju liturgiu a nahromadili bohaté duchovné dedičstvo, ktoré charakterizuje vašu cirkev. Hovoria o ňom posvätné budovy, ikony, spevy a pobožnosti. Buďte vďační Bohu za bohatstvo, ktorým vás obdaroval a zostaňte verní darom, ktorými vás zahrnul.

6. Často som od slovenských pútnikov, ktorí prišli do Ríma, počul pozvanie: „Svätý Otče, príďte si pozrieť Tatry aj z ich južnej strany!" Dnes sa naplňa táto vaša i moja túžba. Tatry, naše spoločné Tatry, také drahé Poliakom i Slovákom, skrývajú v sebe množstvo malých jazier zvaných „plesá." V ich priezračných vodách sa zrkadlí majestátna výška končiarov. Tento kraj jedinečný v rozmanitosti stvorenia nám hovorí o kráse a dobrote Stvoriteľa.

Od južných svahov Tatier až po zemplínsku rovinu už stáročia žijú popri bratoch a sestrách latinského obradu spoločenstvá východného obradu. Aj ony sú ako malé jazierka-plesá povolané predstavovať priezračnú a žiarivú Božiu dobrotu. To sám Pán obdarúva svoju Cirkev bohatstvom foriem a jednotlivých tradícií. Preto kdekoľvek žijú katolíci byzantského obradu medzi veriacimi iného obradu, je povinnosťou všetkých usilovať sa o to, aby sa ani jedno z týchto „plies" neumenšovalo alebo dokonca zmizlo.

7. V nedávnom apoštolskom liste Orientale lumen som zdôraznil, že v prvom tisícročí kresťanstva „rozvoj rozdielnych skúseností cirkevného života neprekážal kresťanom, aby vďaka vzájomným vzťahom poznali a prežívali istotu, že sú doma v ktorejkoľvek cirkvi, pretože sa v každej z nich vznáša v obdivuhodnej rozmanitosti jazykov a tónov chvála jedinému Otcovi skrze Krista v Duchu Svätom. Všetci sa zhromažďovali na slávení Eucharistie, ktorá je srdcom a vzorom spoločenstva nielen v oblasti duchovnosti a morálneho života, ale aj keď ide o rôzne úlohy a služby pod vedením biskupa, nástupcu apoštolov" (č. 24).

Práve toto mal na zreteli Druhý vatikánsky koncil, keď žiadal, aby sa všade dbalo na ochranu a vzrast partikulárnych cirkví východného obradu (porov. dekrét Orientalium ecclesiarum, 4). Stretnutie rozličných kresťanských tradícií má viesť k opravdivému dialógu, ktorý je vždy vzájomnou výmenou duchovných darov (porov. Lumen gentium, 13). A to tvorí základ pre vzrast jednoty.

8. Toto dedičstvo, ktoré vaši otcovia úzkostlivo a odvážne chránili, sa zveruje vám

mladým. Znova objavte svoje korene! Sú to kresťanské korene, ktoré priniesli hodnoty a civilizáciu celej Európe tak na Východe, ako aj na Západe. Ony čerpajú silu zo svedectva vašich otcov, ktorí hrdinsky zostali verní Kristovi aj napriek ťažkostiam a skúškam, ktoré museli podstúpiť v priebehu dejín.

Tým, ktorí z rozličných dôvodov stratili zmysel pre toto dedičstvo, pomôže na ceste k znovuobjaveniu viery, aby ju dobre poznali, aby ju mohli milovať a usilovali sa podľa nej každý deň žiť. Aj toto je vaša úloha, ktorú máte plniť spolu so svojimi rodičmi, katechétmi, kňazmi a v plnej jednote so svojím biskupom.

9. Drahí veriaci! Dnes spievame hymnus akatist, ten krásny spev, ktorý byzantská liturgia zložila na počesť Bohorodičky Márie vždy Panny, Theotokos, ktorá dala svetu Vykupiteľa človeka. Rád by som sa odtiaľto vybral na duchovnú púť po všetkých miestach, kde sa od stáročí schádzajú veriaci tejto eparchie na modlitbu k Panne Márii: do Lutiny, Klokočova, Krásneho Brodu a Bukovej Hôrky a v duchu sa zastavil v mnohých iných kostoloch zasvätených Panne Márii.

Matka je osoba, ktorá v každej rodine spája všetkých jej členov. Je to práve ona, ktorá vie svojou láskou urovnať spory a odstrániť nedorozumenia. Kiež sa Mária vždy Panna, Matka Pána a Matka Cirkvi, prihovára za nás všetkých u svojho Syna. Nech vyprosí najmä jednotu pre členov vašej cirkvi, pre všetkých kresťanov a pre všetkých ľudí dobrej vôle, ktorí žijú v tejto krásnej časti Slovenska. K týmto žičeniam s veľkou radosťou pripájam a všetkým vám udeľujem apoštolské požehnanie.

HOMÍLIA JÁNA PAVLA II. POČAS SVÄTEJ OMŠE V BRATISLAVE 2003

O, Crux, ave spes unica! Zdrav buď, kríž, nádej jediná!

Drahí bratia a sestry! Dnešná nedeľná liturgia nás pozýva upriamiť pohľad na kríž. On je tým „privilegovaným miestom“, na ktorom sa nám zjavila Božia láska. Na kríž upierali svoj nezlomnou vierou naplnený pohľad aj biskup Vasiľ Hopko a rehoľná sestra Zdenka Schelingová, ktorých som dnes s radosťou zapísal do zoznamu blahoslavených. Na kríži sa stretá ľudská úbohosť s Božím milosrdenstvom. Adorácia tohto nekonečného milosrdenstva predstavuje jedinú cestu, ako sa človek môže otvoriť tajomstvu kríža. Kríž je osadený v zemi, akoby zakorenený v ľudskej zlobe. Ale zároveň je vztýčený do výšky, smerom k nebu, kam akoby prstom ukazoval na Božiu dobrotu. Kristov kríž je víťazstvom nad zlom, porážkou smrti, sprostredkovaním života, znovunavrátením nádeje a zvestovaním svetla. O, Crux, ave spes unica!

V mene ukrižovaného a zmŕtvychvstalého Pána zo srdca pozdravujem všetkých vás tu zídených na tomto petržalskom otvorenom priestranstve. Pozdravujem teba, drahý brat Ján Sokol, duchovného pastiera tejto Bratislavsko-trnavskej cirkvi, ktorá ma dnes prijíma. Pozdravujem tvojich pomocných biskupov a všetkých biskupov Slovenska, najmä ctihodného kardinála Jána Chryzostoma Korca. S radosťou sa pripájam k spoločnému vďakyvzdaniu pri príležitosti desiateho výročia ustanovenia vašej Biskupskej konferencie. Pozdravujem tu prítomných otcov kardinálov a biskupov zo susedných krajín, ktorí sem prišli spolu s početnými skupinami veriacich. Vaša bratská prítomnosť je výrečným vyjadrením jednoty, ktorá spája jednotlivé miestne cirkvi. Pozdravujem pána prezidenta Slovenskej republiky, ako aj ostatných občianskych a vojenských predstaviteľov. Všetkým chcem poďakovať za obetavú spolupráca pri zabezpečovaní všetkých aspektov tejto mojej apoštolskej cesty.

Napokon, s pocitmi najhlbšej lásky pozdravujem teba, milovaný slovenský národ, tu prítomný alebo ma počúvajúci cez rozhlas či televíziu. Vzdávam vďaky Bohu za teba, že si si dokázal aj v ťažkých chvíľach zachovať vernosť Kristovi a jeho Cirkvi. Povzbudzujem ťa:nikdy sa nehanbi za evanjelium(porov. Rim 1, 16)! Chráň si ho vo svojom srdci ako najcennejší poklad, z ktorého môžeš čerpať svetlo a silu do každodenného života.

Snímka: Archív GkB

„A ako Mojžiš vyzdvihol na púšti hada, tak musí byť vyzdvihnutý aj Syn človeka, aby každý, kto verí, mal v ňom večný život“ (Jn 3, 14-15), vraví Ježiš. Čo teda vidíme, keď upierame zrak na kríž, na ktorom bol ukrižovaný (porov. Jn 19, 37)? Rozjímame nad znakom nekonečnej Božej lásky k ľuďom.

O, Crux, ave spes unica! Svätý Pavol o ňom píše vo svojom liste Filipanom, čítanie z ktorého sme práve počuli. Nielen, že sa Ježiš Kristus stal človekom, vo všetkom podobný ľuďom, ale vzal si prirodzenosť sluhu a ešte viac sa uponížil, keď sa stal poslušným až na smrť, až na smrť na kríži (porov. Flp 2, 6-8).Áno, „veď Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna“ (Jn 3,16)! Obdivujeme – ohromení i vďační – aká je to šírka, dĺžka, výška a hĺbka Kristovej lásky, presahujúcej každé poznanie (porov. Ef 3, 18-19)!O, Crux, ave spes unica!

Istotne to bolo práve rozjímanie nad týmto veľkým a obdivuhodným tajomstvom, ktoré podržalo blahoslavených biskupa Vasiľa Hopka a rehoľnú sestru Zdenku Schelingovú v ich rozhodnutí sa pre zasvätený život, a najmä v ťažkých chvíľach utrpenia vo väzení. Obaja stoja pred nami ako žiarivé príklady vernosti z čias tvrdého a nemilosrdného náboženského prenasledovania. Biskup Vasiľ nikdy nezaprel svoju príslušnosť ku Katolíckej cirkvi a vernosť pápežovi. Rehoľná sestra Zdenka, aby pomohla služobníkom Pána Boha, neváhala vystaviť vlastný život nebezpečenstvu. Obaja boli podrobení nespravodlivému súdnemu procesu a rozsudku, mučeniu, ponižovaniu, samote a smrti. Kríž sa im stal cestou k životu, prameňom sily a nádeje, skúškou lásky k Bohu a blížnemu. O, Crux, ave spes unica!

V Edene, pod rajským stromom, stála žena menom Eva (porov. Gn 3). Pokúšaná zlým duchom siaha po tom, o čom si myslí, že je Boží život. V skutočnosti je to zárodok smrti, ktorý sa jej postupne zmocňuje (porov. Jak 1,15; Rim 6,23).Na Kalvárii, pod drevom kríža, stála iná žena, Mária (porov. Jn 19, 25-27). Otvorená Božiemu zámeru, spolupreží va vo svojom srdci obetu, ktorou sa Syn odovzdáva Otcovi pre život sveta. Prijímajúc apoštola Jána, ktorého jej Ježiš zveril, stáva sa matkou všetkých ľudí. Zajtra budeme sláviť sviatok Sedembolestnej, ktorú si ako svoju Patrónku zbožne uctievate. Jej zverujem súčasnosť i budúcnosť Cirkvi a slovenského národa, aby rastúc pod Kristovým krížom v ňom vedeli objaviť a prijať posolstvo lásky a spásy.

Pre tajomstvo tvojho svätého Kríža a tvojho zmŕtvychvstania, zachráň nás, Pane! Amen.

POSLEDNÝ PRÍHOVOR

Na konci svätej omše, pred modlitbou Raduj sa, nebies Kráľovná, arcibiskup Leonardo Sandri prečítal text príhovoru, ktorý napísal ešte Ján Pavol II.

„Drahí bratia a sestry! Aj dnes sa ozýva radostné veľkonočné Aleluja. Dnešná stránka z Jánovho evanjelia podčiarkuje, že vzkriesený Pán večer toho istého dňa sa zjavil apoštolom a ukázal im ruky a bok (por. Jn 20, 20) - znaky bolestného utrpenia, ktoré boli nezmazateľne vryté do jeho tela aj po zmŕtvychvstaní.

Tieto oslávené rany, ktorých sa po ôsmich dňoch umožnil dotknúť sa neveriacemu Tomášovi, zjavujú milosrdenstvo Boha, ktorý tak „miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život.“ (Jn 3, 16) Toto tajomstvo lásky stojí v strede dnešnej liturgie nedele in Albis , zasvätenej úcte Božieho milosrdenstva.

Ľudstvu, ktoré sa niekedy zdá byť stratené a ovládané mocou zla, sebectvom a strachom, vzkriesený Pán dáva do daru svoju lásku, ktorá odpúšťa, zmieruje a otvára ducha pre nádej. Je to láska, ktorá mení srdcia a daruje pokoj. Ako veľmi svet potrebuje pochopiť a prijať Božie milosrdenstvo!

Pane, ktorý si svojou smrťou a zmŕtvychvstaním zjavil lásku Otca, my veríme v teba a s dôverou ti aj dnes opakujeme: Ježišu, dôverujem ti, buď milosrdný mne i celému svetu.

Liturgická slávnosť Zvestovania Pána, ktorú budeme sláviť zajtra, nás pobáda kontemplovať očami Panny Márie nesmierne tajomstvo tejto milosrdnej lásky, ktorá vyviera z Kristovho srdca.

S jej pomocou môžeme pochopiť pravý zmysel veľkonočnej radosti, ktorý spočíva na tejto istote: Ten, ktorého Panna Mária nosila vo svojom lone, ktorý pre nás trpel a zomrel, naozaj vstal zmŕtvych. Aleluja!

Vatikánsky rozhlas, TASR

Pápež je mŕtvy, a predsa žije!

„Pápež je mŕtvy, a predsa žije! Aké veľmi aktuálne sú tieto slová v tomto veľkonočnom období“, zaznelo dnes v homílii v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove, kde sa na Kňazskom dni Prešovskej eparchie zišlo vyše 200 kňazov spolu so svojim vladykom - prešovským eparchom Mons. Jánom Babjakom SJ a emeritným biskupom Mons. Jánom Hirkom. O 9. hodine bola v katedrále svätá liturgia, ktorú všetci kňazi a emeritný biskup spolu s vladykom Jánom obetovali za dušu zomrelého Svätého Otca Jána Pavla II. Na svätej liturgii boli prítomní aj bohoslovci Kňazského seminára blahoslaveného biskupa mučeníka Pavla Petra Gojdiča a veriaci ľud. Kňazi Prešovskej eparchie budú v týchto dňoch slávif po tri sväté liturgie za zomrelého pápeža. V mnohých chrámoch už v nedeľu obetovali kňazi a veriaci sväté liturgie na tento úmysel.

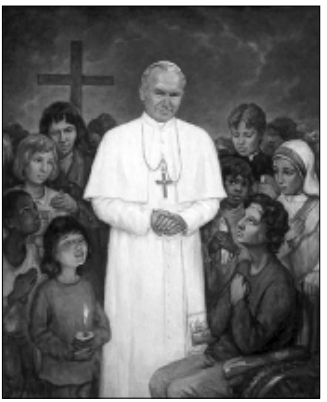

Snímka: Reuters, TASR/EPA

V homílii bola zdôraznená mariánska úcta Svätého Otca. Celý jeho pontifikát, jeho posolstvá, homílie, encykliky, apoštolské listy boli v podstate odpoveďou na Máriinu výzvu z Kány Galilejskej: Nemajú vína! Svätý Otec videl, ako často tomuto svetu, ale niekedy aj nám kňazom a veriacim, chýba nadprirodzený rozmer života, ako často sme v tomto svete dezorientovaní. Preto svojim životom do bodky a do písmena naplnil slová Panny Márie: Urobte všetko, čo vám povie môj syn Ježiš Kristus. Svätý Otec počas celého pontifikátu zvestoval všetkým jednu pravdu, že Boh má milosrdenstvo s človekom, miluje nás. Snáď najvýrečnejšie to zvestoval v posledných mesiacoch a dňoch. Náš milovaný pápež výrazne vstúpil nielen do svetových dejín, ale aj do osobných dejín mnohých z nás, do dejín nášho kňazského, rehoľného, manželského – kresťanského povolania. Kristus, ktorý svojou smrťou premohol našu smrť, vstúpil cez zatvorené dvere, cez smrť aj k Svätému Otcovi, aby mu dal pokoj verného Božieho služobníka.

Po svätej liturgii sa kňazi zapísali do kondolenčnej knihy, ktorá je počas celých týchto dní k dispozícii verejnosti v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove.

Snímka: Reuters, TASR/EPA

Program ďalej pokračoval pracovnou časťou v prednáškovej aule Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity. S úvodným príhovorom vystúpil vladyka Ján Babjak SJ, ktorý pred všetkými kňazmi poďakoval Bohu za Svätého Otca Jána Pavla II., ktorý mal taký blízky vzťah k našej miestnej cirkvi a vôbec ku gréckokatolíkom. V ďalšej časti sa venoval rôznym otázkam života Prešovskej eparchie.

Protosynkel Prešovskej eparchie Vladimír Skyba vystúpil s prednáškou o Eucharistii. Povedal: „Eucharistia je pozvanie do Večeradla, ktoré Ježiš Kristus adresuje každému kňazovi, aj keď vie aký je. Lebo Kristus povedal apoštolom: Túžobne som s vami chcel jesť veľkonočného baránka“. Marcel Mojzeš, odborný asistent na gréckokatolíckej bohosloveckej fakulte, mal v rámci permanentnej formácie kňazov prednášku o sviatosti manželstva.

V závere hovoril otec biskup o modlitbe, ktorá je taká dôležitá v kňazskom živote. Kňazský deň bol zakončený spoločnou modlitbou. Pätnásti kňazi sa potom odobrali na duchovné cvičenia do Exercičného domu sv. Ignáca v Prešove.

Ľubomír Petrík, PhD.

Mons. ThDr. Ján BABJAK, SJ
prešovský eparcha
Hlavná 1, P.O.BOX 135, 081 35 PREŠOV, SLOVAKIA
e-mail: mons.babjak@greckokat.sk

Prešov 04. apríla 2005

Jeho Eminencia
Angelo kardinál Sodano
štátny sekretár
Vatikán

Vaša Eminencia,

dovoľte mi, aby som Vám v svojom mene a v mene všetkých kňazov, rehoľníkov, rehoľníc a veriacich Prešovskej eparchie vyslovil úprimnú a hlbokú sústrasť nad úmrtím Svätého Otca Jána Pavla II., ktorý nás všetkých nosil v srdci a my sme nosili jeho. Celé Slovensko pamätá na jeho tri nezabudnuteľné apoštolské cesty do našej vlasti. Pre nás gréckokatolíkov zostane stále nezabudnuteľná návšteva našej katedrály v Prešove v roku 1995, kde sa modlil pri telesných pozostatkoch biskupa mučeníka Pavla Petra Gojdiča, OSBM a všetci dodnes spomíname na modlitbu Akatistu k Presvätej Bohorodičke za účasti veľkého množstva našich veriacich.

Najväčší dar, ktorý nám daroval Svätý Otec Ján Pavol II. sú naši traja blahoslavení: biskupi mučeníci Pavel Peter Gojdič, OSBM a Vasiľ Hopko, ako aj rehoľný kňaz mučeník Metod Dominik Trčka, CSsR. Ja si osobne živo spomínam na moju biskupskú vysviacku v Bazilike sv. Petra, ktorú som pred dvoma rokmi prijal z rúk Svätého Otca Jána Pavla II.

Na dnešnom Kňazskom dni Prešovskej eparchie som spolu s emeritným biskupom Mons. Jánom Hirkom a so všetkými kňazmi a rehoľníkmi eparchie slávil zádušnú svätú liturgiu za Svätého Otca. Jeho svetlá pamiatka ostane navždy v našich srdciach.

Christos voskrese!

+ Ján Babjak SJ
Váš Mons. Ján Babjak SJ
prešovský eparcha

Snímka: Reuters, TASR/EPA

Dokumenty Jána Pavla II.

Encykliky:

•**Redemptor hominis** (4. marca 1979) Encyklika, ktorou sa na začiatku svojho pontifikátu obracia na ctihodných bratov v biskupskej službe, na kňazov a na rehoľné rodiny, na synov a dcéry Cirkvi a na všetkých ľudí dobrej vôle

•**Dives in misericordia** (30. decembra 1980) Encyklika o Božom milosrdenstve

•**Laborem exercens** (14. septembra 1981) Encyklika o ľudskej práci

•**Slavorum apostoli** (2. júna 1985) Encyklika na pamiatku evanjelizačného diela svätého Cyrila a Metoda po jedenástich storočiach

•**Dominum et Vivificantem** (18. mája 1986) Encyklika o Duchu Svätom v živote Cirkvi a sveta

•**Redemptoris Mater** (25. marca 1987) Encyklika o preblahoslavenej Panne Márii v živote Cirkvi

•**Sollicitudo rei socialis** (30. decembra 1987) Sociálna encyklika vydaná pri príležitosti 20. výročia encykliky Populorum progressio

•**Redemptoris missio** (7. decembra 1990) Encyklika o trvalej platnosti misionárskeho poslania Cirkvi

•**Centesimus annus** (1. mája 1991) Encyklika k stému výročiu encykliky Rerum novarum

•**Veritatis splendor** (6. augusta 1993) Encyklika o niektorých základných otázkach morálneho učenia Cirkvi

•**Evangelium vitae** (25. marca 1995) Encyklika o hodnote a nenarušiteľnosti ľudského života

•**Ut unum sint** (25. mája 1995) Encyklika o ekumenickom úsilí

•**Fides et ratio** (14. septembra 1998) Encyklika o vzťahoch medzi vierou a rozumom

•**Ecclesia de Eucharistia** (17. apríla 2003) (Cirkev žije z Eucharistie) Encyklika o Eucharistii a jej vzťahu k Cirkvi

Bula:

•**Incarnationis mysterium** (29. novembra 1998) Bula, ktorou sa vyhlasuje Veľké jubileum roku 2000

Apoštolské konštitúcie a exhortácie:

•**Sapientia christiana** (15. apríla 1979) Apoštolská konštitúcia Jána Pavla II. o štúdiu na cirkevných univerzitách a fakultách

•**Catechesi tradendae** (16. októbra 1979) Apoštolská exhortácia o katechéze v našej dobe

•**Familiaris consortio** (22. novembra 1981) Apoštolská exhortácia o úlohách kresťanskej rodiny v dnešnom svete

•**Sacrae disciplinae leges** (25. januára 1983) Apoštolská konštitúcia, ktorou sa zverejňuje Kódex kanonického práva

•**Redemptionis donum** (25. marca 1984) Apoštolská exhortácia rehoľníkom a rehoľniciam o ich zasvätení vo svetle tajomstva Vykúpenia

•**Reconciliatio et paenitentia** (2. decembra 1984) Posynodálna apoštolská exhortácia o zmierení a pokání

•**Spirituali militum curae** (21. apríla 1986) Apoštolská konštitúcia s novou úpravou vojenskej duchovnej správy

•**Pastor bonus** (18. júna 1988) Apoštolská konštitúcia o Rímskej kúrii

•**Christifideles laici** (30. decembra 1988) Apoštolská exhortácia o povolaní a poslaní laikov v Cirkvi a vo svete

•**Ex corde ecclesiae** (15. augusta 1990) Apoštolská konštitúcia o katolíckych univerzitách

•**Pastores dabo vobis** (25. marca 1992) Posynodálna apoštolská exhortácia o formácii kňazov v dnešnom svete

•**Universi Dominici gregis** (22. februára 1996) Apoštolská konštitúcia o uprázdnení Apoštolského Stolca a o voľbe rímskeho pápeža

•**Vita consecrata** (25. marca 1996) Apoštolská exhortácia o zasvätenom živote a jeho poslaní v Cirkvi a vo svete

•**Ecclesia in Asia** (6. novembra 1999) Posynodálna apoštolská exhortácia o Ježišovi Kristovi, Spasiteľovi, a jeho poslaní lásky a služby v Ázii

•**Církev v Európe** (28. júna 2003) Postsynodálna apoštolská exhortácia

Listy:

•**List kňazom** (4. apríla 1979 – 13. marca 2005) Listy Jána Pavla II. kňazom pri príležitosti Zeleného štvrtka (8x)

•**Dominicae cenae** (24. februára 1980) List o eucharistickom tajomstve a kulte

•**Salvifici doloris** (11. februára 1984) Apoštolský list o kresťanskom zmysle ľudského utrpenia

•**Parati semper** (31. marca 1985) Apoštolský list k Medzinárodnému roku mládeže 1985

•**Mulieris dignitatem** (15. augusta 1988) Apoštolský list o dôstojnosti a povolaní ženy

•**Gratissimam sane** (2. februára 1994) List rodinám v Roku rodiny

•**Ordinatio sacerdotalis** (22. mája 1994) Apoštolský list Jána Pavla II. biskupom Katolíckej cirkvi o kňazskej vysviacke, ktorá je rezervovaná iba mužom

•**Tertio millenio adveniente** (10. novembra 1994) Apoštolský list o príprave na jubilejný rok 2000

•**Orientale lumen** (2. mája 1995) Apoštolský list k stému výročiu Apoštolského listu Orientalium dignitas od pápeža Leva XIII.

•**Dies Domini** (31. mája 1998) Apoštolský list o svätení nedele

•**List umelcom** (4. apríla 1999) List Jána Pavla II. umelcom

•**Putovanie po miestach spásy** (29. júna 1999) Apoštolský list Jána Pavla II. o putovaní na miestach spojených s dejinami spásy

•**Benediktínske oslavy v Subiacu** (7. júla 1999) List pri príležitosti otvorenia benediktínskych osláv XV. storočnice od príchodu sv. Benedikta, patróna Európy do Subiaca

•**Spes aedificandi** (1. októbra 1999) Apoštolský list o vyhlásení svätej Brigity Švédskej, svätej Kataríny Sienskej a svätej Terézie Benedikty z Kríža za spolupatrónky Európy

•**List starším ľuďom** (1. októbra 1999)

•**Novo millennio ineunte** (6. januára 2001) Apoštolský list na začiatku nového tisícročia

•**Misericordia Dei** (7. apríla 2002) Apoštolský list o niektorých aspektoch slávenia sviatosti pokánia

•**Mane nobiscum Domine** (7. októbra 2004) (Pane, zostaň s nami) Apoštolský list pri príležitosti Roku Eucharistie

•**Apoštolský list Rosarium Virginis Mariae** (16. októbra 2002) O posvätnom ruženci

ZAHRANIČNÉ CESTY JÁNA PAVLA II.

1. Dominikánska republika I., Mexiko I., Bahamy / 25.01.-01.02.79
2. Poľsko I. / 02.-10.06.79
3. Írsko, USA I. / 29.09.-08.10.79
4. Turecko / 28.-30.11.79
5. Zaír I., Kongo, Keňa I., Ghana, Horná Volta (Burkina Faso I.), Pobrežie Slonoviny I. / 02.-12.05.80
6. Francúzsko I. / 30.05.-02.06.80
7. Brazília I. / 30.06.-12.07.80
8. Nemecko I. / 15.-20.11.80
9. Pakistan, Filipíny I., Guam - USA II., Japonsko, Anchorage - USA II. / 16.-27.02.81
10. Nigéria I., Benin, Gabon, Rovníková Guinea / 12.-20.02.82
11. Portugalsko I. / 12.-15.05.82
12. Veľká Británia / 28.05.-02.06.82
13. Brazília II., Argentína I. / 10.-13.06.82
14. Švajčiarsko I. / 15.-15.06.82
15. San Marino / 29.08.82
16. Španielsko I. / 31.10.-09.11.82
17. Portugalsko II., Kostarika, Nikaragua I., Panama, Salvador I., Guatemala I., Honduras, Belize, Haiti / 02.-10.03.83
18. Poľsko II. / 16.-23.06.83
19. Francúzsko II. / 14.-15.08.83
20. Rakúsko I. / 10.-13.09.83
21. USA III., Južná Kórea I., Papua-Nová Guinea I., Šalamúnove ostrovy, Thajsko / 02.-12.05.84
22. Švajčiarsko II. / 12.-17.06.84
23. Kanada I. / 09.-21.09.84
24. Španielsko II., Dominikánska rep. II., Portoriko / 10.-13.10.84
25. Venezuela I., Ekvádor, Peru I., Trinidad a Tobago / 26.01.-06.02.85
26. Holandsko, Luxembursko, Belgicko I. / 11.-21.05.85
27. Togo, Pobrežie Slonoviny II., Kamerun I., Stredoafrická rep., Zaír II., Keňa II., Maroko / 08.-19.08.85
28. Švajčiarsko III., Lichtenštajnsko / 08.09.85
29. India / 31.01.-11.02.86
30. Kolumbia, Svätá Lucia / 01.-08.07.86
31. Francúzsko III. / 04.-07.10.86
32. Bangladéš, Singapúr, Fidži, Nový Zéland, Austrália I., Seychelské ostrovy / 18.11.-01.12.86
33. Uruguaj I., Čile, Argentína II. / 31.03.-13.04.87
34. Nemecko II. / 30.04.-04.05.87
35. Poľsko III. / 08.-14.06.87
36. USA IV., Kanada II. / 10.-21.09.87
37. Uruguaj II., Bolívia, Peru II., Paraguaj / 07.-18.05.88
38. Rakúsko II. / 23.-27.06.88
39. Zimbabwe, Botswana, Lesotho, Svazijsko, Mozambik / 10.-19.09.88
40. Francúzsko IV. / 08.-11.10.88
41. Madagaskar, Réunion, Zambia, Malawi / 28.04.-06.05.89
42. Nórsko, Island, Fínsko, Dánsko, Švédsko / 01.-10.06.89
43. Španielsko III. / 19.-21.08.89
44. Južná Kórea II., Indonézia, Maurícius / 06.-16.10.89
45. Mys Zelenej nádeje, Guinea-Bissau, Mali, Burkina Faso II., Čad / 25.01.-01.02.90
46. Československo I. / 21.-22.04.90
47. Mexiko II., Curaçao / 06.-14.05.90
48. Malta I. / 25.-27.05.90
49. Malta II., Tanzánia, Burundi, Rwanda, Pobrežie Slonoviny III. / 01.-10.09.90
50. Portugalsko III. / 10.-13.05.91
51. Poľsko IV. / 01.-09.06.91
52. Poľsko IV., Maďarsko / 13.-20.08.91
53. Brazília III. / 12.-21.10.91
54. Senegal, Gambia, Guinea / 19.-26.02.92
55. Angola, Ostrov sv. Tomáša a Princov ostrov / 04.-10.06.92
56. Dominikánska rep. III. / 09.-14.10.92
57. Benin II., Uganda, Sudán / 03.-10.02.93
58. Albánsko / 25.04.93
59. Španielsko IV. / 12.-17.06.93
60. Jamajka, Mexiko III., USA V. / 09.-16.08.93
61. Litva, Lotyšsko, Estónsko / 04.-10.09.93
62. Chorvátsko I. / 10.-11.09.94
63. Filipíny II., Papua Nová-Guinea II., Austrália II., Srí Lanka / 11.-21.01.95
64. Česko II., Poľsko V., Česko II. / 20.-22.05.95
65. Belgicko II. / 03.-04.06.95
66. Slovensko II. / 30.06.-03.07.95
67. Kamerun II., Juhoafrická rep., Keňa III. / 14.-20.09.95
68. OSN, USA VI. / 04.-09.10.95
69. Guatemala II., Nikaragua II., Salvador II., Venezuela II. / 05.-12.02.96
70. Tunis / 14.04.96
71. Slovinsko I. / 17.-19.05.96
72. Nemecko III. / 21.-23.06.96
73. Maďarsko II. / 06.-07.09.96
74. Francúzsko V. / 02.-05.09.96
75. Bosna a Hercegovina / 12.-13.04.97
76. Česko III. / 25.-27.04.97
77. Libanon / 10.-11.05.97
78. Poľsko VI. / 31.05.-10.06.97
79. Francúzsko VI. / 21.-24.08.97
80. Brazília IV. / 02.-06.10.97
81. Kuba / 21.-26.01.98
82. Nigéria II. / 21.-23.03.98
83. Rakúsko III. / 19.-21.06.98
84. Chorvátsko II. / 02.-04.10.98
85. Mexiko IV., USA VII. / 22.-28.01.99
86. Rumunsko / 07.-09.05.99
87. Poľsko VII. / 05.-17.06.99

Snímka: Reuters, TASR/EPA

88. Slovinsko II. / 19.-19.09.99
89. India II., Gruzínsko / 05.-09.10.99
90. Egypt – vrch Sinaj / 24.-26.02.00
91. Svätá zem / 20.-26.03.00
92. Portugalsko IV. / 12.-13.05.00
93. Grécko, Sýria, Malta / 04.-09.05.01
94. Ukrajina / 23.-27.06.01
95. Kazachstan, Arménsko / 22.-27.09.01
96. Azerbajdžan, Bulharsko / 22.-26.05.02
97. Kanada III., Guatemala III., Mexiko V. / 23.07.-02.08.02
98. Poľsko VIII. / 18.-19.08.02
99. Španielsko V. / 03.-04.05.03
100. Chorvátsko III. / 05.-09.06.03
101. Bosna a Hercegovina II. / 22.06.03
102. Slovensko III. / 11.-14.09.03
103: Švajčiarsko IV. / 05.-06.06.04
104. Francúzsko (Lurdy) VII. / 14.-15.08.04

www.vatican.va

Slovník Jána Pavla II.

Pápež, ktorý má svoj charakteristický slovník. Používa ho vo svojich kázňach, listoch, dokumentoch, encyklikách, ale i v osobných rozhovoroch. Priblížme si teda niektoré z nich:

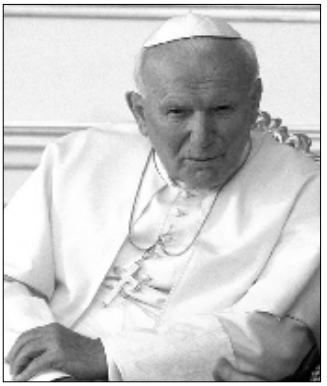

Snímka: Reuters, TASR/EPA

Aids – „Aids sa netýka iba tela, ale celej ľudskej osoby. Títo chorí musia byť považovaní za bratov a sestry, ktorých stav si vyžaduje mimoriadnu solidaritu a pomoc. Zdieľam ich bolesť. Musíme s nimi zaobchádzať ako so samým Kristom."

Bioetika – „Je mimoriadne dôležité, aby sme napredovali s veľkou opatrnosťou. To znamená neprekročiť smrtiace hranice výskumu, rešpektovať najvyššie zákony prírody a života, prispôsobovanie sa potrebám hodnoty ľudskej osoby. Jedným slovom - zodpovednosť."

Bohatstvo – „Človek môže mať veľké bohatstvo a zároveň môže byť úbohým nešťastníkom, ktorý nevie, ako naplniť svoj život. Problém nespočíva ani tak v tom nemať bohatstvo, ale v objavení bohatstva, ktoré máme každý v sebe. Netvrdím, že časné potreby, materiálne veci nemajú hodnotu. Naopak, môžu byť užitočné, nevyhnutné, ale musíme sa zamýšľať i nad spôsobom, ako ich dosiahneme."

Snímka: Reuters, TASR/EPA

Človek – „Nikdy sa nebude dosť hovoriť o primáte človeka pred ostatnými vecami. Človek sa často stáva, či už vedome, či nevedome, otrokom vecí, nástrojom ideológií a systémov. Sám sa tak stáva vecou v rukách iných."

Drogová závislosť – „Problém drog nemôže byť riešený iba liekmi. Drogová závislosť je viac choroba ducha ako choroba tela."

Eutanázia – „Nikto a nič nemôže dať právo na zabitie nevinného ľudského tvora, plodu či embrya, dieťaťa či dospelého, starého, nevyliečiteľne chorého a trpiaceho. Nikto nemôže požadovať toto vražedné gesto pre seba ani pre iného. Žiadna autorita to nemôže zákonne vnútiť ani dovoliť."

Fanatizmus – „Je skľučujúce pozorovať, ako niekedy násilie a fanatizmus nachádzajú svoju živnú pôdu v „zápale" pre Boha."

Komunizmus (jeho pád, red. pozn.) – „Jedným z rozhodujúcich faktorov, ktorý umožnil zmeny v roku 1989, bolo nerešpektovanie práv práce. Ďalším faktorom bola neefektívnosť ekonomického systému. Ale hlavnou príčinou bolo, že si neuvedomili, že nie je možné pochopiť človeka len na základe ekonomických vzťahov a že je nemožné definovať človeka len na základe jeho príslušnosti k jednej z tried."

Konzumizmus – „Požiadavka kvalitatívne vyššej a lepšej existencie je legitímna. Nie je zlom túžiť po lepšom živote, ale je pomýlený spôsob života, ktorý si nahovára, že je lepší, ak je orientovaný na „mať" a nie na „byť". Je to pomýlené, ak chce mať niekto viac nie preto, aby bol viac, ale aby konzumoval existenciu v pôžitku, ktorý sa stáva cieľom samým v sebe."

Moja vina – „Je správne, zatiaľ čo sa končí druhé tisícročie kresťanstva, aby Cirkev poznala a uvedomila si hriechy svojich detí v spomienke na všetky okolnosti, v ktorých sa vzdialili od ducha evanjelia."

New Age – „Nenamýšľajme si, že prinesie obnovenie náboženstva. Myšlienky New Age niekedy prenikajú do kázní, do katechézy či duchovných cvičení. A tak ovplyvňujú aj praktizujúcich katolíkov, ktorí si hádam ani nie sú vedomí, že sú to myšlienky nezlučiteľné s vierou Cirkvi."

Robotník – „Aj ja som bol robotníkom- krátky čas môjho života, počas druhej svetovej vojny som mal aj ja skúsenosť práce v továrni. Poznám teda, čo znamená denná námaha v závislosti od druhých. Poznám tú námahu a často i monotónnosť. Viem, ako je veľmi dôležité, aby práca nefrustrovala, ale aby vždy zodpovedala duchovnej hodnote človeka."

Rodina – „Zmluva, v ktorej sa muž a žena vzájomne dávajú i príjmajú. Rodina je prvá ľudská spoločnosť a rodí sa manželskou zmluvou. Deti by mali upevniť tento vzťah. Ak sa tak nedeje pre naše rozhodnutie, treba si položiť otázku, či egoizmus nie je silnejší ako láska."

Sexualita – „Sexualita patrí k pôvodnému plánu Stvoriteľa a ani Cirkev nemôže mať iný názor. Ale práve preto nemôže zanedbať požiadavku, aby bola rešpektovaná vo svojej hlbokej podstate. Sexualita je zvláštnym jazykom v službe lásky, a preto nemôže byť prežívaná ako niečo chvíľkové. Musí byť v moci človeka, ako bytia rozumného a slobodného. Preto je morálne neprijateľná tzv. voľná láska a homosexualita."

Sloboda – „Sloboda nemôže byť chápaná ako možnosť robiť si čokoľvek: sloboda znamená schopnosť darovať sa. Individualizmus predpokladá používanie slobody, v ktorej každý subjekt robí to, čo chce. Tak sa stavia on sám na miesto pravdy. Pravdivé je pre neho to, čo sa mu páči a čo mu prináša úžitok."

Spravodlivosť – „Každý človek žije a zomiera s určitým pocitom nenaplnenia spravodlivosti, pretože svet nemôže naplniť v plnosti bytie stvorené na obraz Boha."

Staroba – „Práve na starších máme pozerať s úctou. Nemôže sa s nimi zaobchádzať ako s nepotrebnými. Aj keď im niekedy chýbajú sily na vykonávanie základných vecí, majú múdrosť a skúsenosť, ktorá chýba mladým."

Žena – „Materstvo je povolaním ženy: včera, dnes, vždy. Je to jej večné povolanie. Väčšia prítomnosť žien vo verejnom živote je prínosom, lebo prospeje k odbúraniu protirečení v spoločnosti, ktorá je postavená len na kritériách produktivity a úspechov."

Žurnalisti – „Kto si vybral povolanie informovať, musí hľadať pravdu samu v sebe, pretože milovať ju v závislosti od druhého by už znamenalo zriekнuť sa jej."

Podľa „Il Panorama" / TK KBS

RÁDIO LUMEN
Ďakujeme

Aj vy chcete podporiť vysielanie jediného kresťanského rádia na Slovensku?

Podporte nás svojimi 2% z dane

PRE LUMEN n.o. Banská Bystrica
informácie na tel.č. 048/ 471 08 10, alebo na www.lumen.sk

Nedeľa 1. 5. – Šiesta nedeľa Päťdesiatnice – o slepom. Svätý prorok Jeremiáš. Radový hlas je piaty, evanjelium na utierni je ôsme. Predobrazujúce antifóny. Menlivé časti z nedele o slepom. Sk 16, 16-34, zač. 38; Jn 9, 1-38, zač. 34.

Pondelok 2. 5. – Náš otec svätý Atanáz Veľký. Predobrazujúce antifóny. Tropár z nedele o slepom a Atanázovi. Kondák z nedele, Atanázovi a Paschy. Prokimen, aleluja a pričasten z nedele a Atanázovi. Sk 17, 1-15, zač. 39; Jn 11, 47-57, zač. 40; Hebr 13, 7-16, zač. 334; Mt 5, 14-19, zač. 11.

Utorok 3. 5. – Svätí mučenníci Tímotej a Maura. Odchod do večnosti nášho prepodobného otca Teodóza, igumena Pečerského monastiera. Menlivé časti z nedele o slepom. Sk 17, 19-28, zač. 40; Jn 12, 19-36, zač. 42.

Streda 4. 5. – Zakončenie Paschy. Svätá mučenica Pelágia. Menlivé časti z Paschy, okrem „Ktorí ste v Krista" a čítaní. Sk 18, 22-28, zač. 41; Jn 12, 36-47, zač. 43 Po prepustení kňaz za spevu „Ctihodný Jozef" odkladá z prestola plaščenicu.

Štvrtok 5. 5. – Pánovo nanebovstúpenie. Svätá a slávna mučenica Irena. Prikázaný sviatok. Menlivé časti z Pánovho nanebovstúpenia. Myrovanie. Sk 1, 1-12, zač. 1; Lk 24, 36-53, zač. 114.

Piatok 6. 5. – Svätý a spravodlivý a veľmi trpezlivý Jób. Predobrazujúce antifóny. Vchod: „... čo si slávne vstúpil na nebesia...." Tropár z Nanebovstúpenia a o Jóbovi. Kondák o Jóbovi a z Nanebovstúpenia. Prokimen, aleluja a pričasten z Nanebovstúpenia a o Jóbovi. Sk 19, 1-8, zač. 42; Jn 14, 1-11, zač. 47.

Sobota 7. 5. – Spomienka na znamenie úctyhodného kríža, ktoré sa ukázalo na nebi vo svätom meste Jeruzaleme. Predobrazujúce antifóny. Vchod: „... čo si slávne vstúpil na nebesia..." Ostatné menlivé časti z Nanebovstúpenia sa berú až do 13. 5. Sk 20, 7-12, zač. 43; Jn 14, 10-21, zač. 48.

Nedeľa 8. 5. – Siedma nedeľa Päťdesiatnice – svätých Otcov I. ekumenického snemu. Svätý apoštol a evanjelista Ján Teológ. Náš prepodobný otec Arsenios Veľký. Radový hlas je šiesty, evanjelium na utierni je desiate. Predobrazujúce antifóny. Vchod: „... čo si slávne vstúpil na nebesia..." Tropár z hlasu, z Otcov a Teológovi. Kondák Otcov a o Teológovi. Prokimen, aleluja a pričasten Otcov a Teológovi. Sk 20, 16-18; 28-36, zač. 44; Jn 17, 1-13, zač. 56; 1 Jn 1, 1-7, zač. 68; Jn 19, 25-27; 21, 24-25, zač. 61.

Pondelok 9. 5. – Svätý prorok Izaiáš. Svätý mučeník Chrístofor. Prenesenie úctyhodných pozostatkov nášho otca svätého Mikuláša Divotvorcu z Myry do mesta Barí. Predobrazujúce antifóny. Tropár z Nanebovstúpenia a Mikulášovi. Kondák Mikulášovi a Nanebovstúpenia. Prokimen, aleluja a pričasten z Nanebovstúpenia a Mikulášovi. Sk 21, 8-14, zač. 45; Jn 14, 27-31; 15, 1-7, zač. 49; Hebr 13, 17-21, zač. 335; Lk 6, 17-28, zač. 24.

Utorok 10. 5. – Svätý apoštol Šimon Horlivec. Predobrazujúce antifóny. Tropár z Nanebovstúpenia a Šimonovi. Kondák Šimonovi a Nanebovstúpenia. Prokimen, aleluja a pričasten z Nanebovstúpenia a Šimonovi. Sk 21, 26-32, zač. 46; Jn 16, 2-13, zač. 53; 1 Kor 4, 9-16, zač. 131; Mt 13, 54-58, zač. 56.

Streda 11. 5. – Blažený hieromučeník Vasíľ, prešovský svätiací biskup. Založenie Konštantínopola. Svätý hieromučeník Mókios. Svätí apoštolom rovní Cyril a Metod, učitelia Slovanov (u nás sa slávia 5. júla). Predobrazujúce antifóny. Tropár z Nanebovstúpenia a hieromučeníkovi. Kondák hieromučeníkovi a Nanebovstúpenia. Prokimen, aleluja a pričasten z Nanebovstúpenia a hieromučeníkovi. Sk 23, 1-11, zač. 47; Jn 16, 15-23, zač. 54; Hebr 13, 7-17, zač. 334; Mt 5, 14-19, zač. 11.

Štvrtok 12. 5. – Naši otcovia svätý Epifanios, cyperský biskup, a svätý Germanos, konštantínopolský patriarcha. Sk 25, 13-19, zač. 48; Jn 16, 23-33, zač. 55.

Piatok 13. 5. – Zakončenie sviatku Pánovho nanebovstúpenia. Svätá mučenica Glykéria. Sk 27, 1-44, zač. 50; Jn 17, 18-26, zač. 57.

Sobota 14. 5. – Piata zádušná sobota. Svätý mučeník Izidor. Liturgické rúcho tmavé. Každodenné antifóny. Menlivé časti zo služby za zosnulých. Panychída. Sk 28, 1-31, zač. 51; Jn 21, 15-25, zač. 67; 1 Sol 4, 13-17, zač. 270; Jn 5, 24-30, zač. 16.

Nedeľa 15. 5. – Svätá Päťdesiatnica. Náš prepodobný otec Pachómius Veľký. Liturgické rúcho zelené. Pred svätou liturgiou 3x na kolenách „Kráľu nebeský". Všetky menlivé časti sú z nedele Päťdesiatnice. Večiereň s modlitbami na kolenách. Sk 2, 1-11, zač. 3; Jn 7, 37-52; 8, 12. zač. 27.

Pondelok 16. 5. – Pondelok Svätého Ducha. Náš prepodobný otec Teodor Posvätený, učeník svätého Pachómia Veľkého. Liturgické rúcho zelené. Predobrazujúce antifóny. Menlivé časti z Pondelka Sv. Ducha. Sprievod okolo chrámu. Myrovanie. Ef 5, 9-19, zač. 229; Mt 18, 10-20, zač. 75.

Utorok 17. 5. – Svätý apoštol Androník a spoločníčka. Do 21. 5., zakončenia Päťdesiatnice, menlivé časti: Predobrazujúce antifóny. Ostatné menlivé časti, vrátane vchodu, sú z nedele Päťdesiatnice. Rím 1, 1-7; 13-17, zač. 79; Mt 4, 25. 5, 1-13, zač. 10.

Streda 18. 5. – Svätý mučeník Teodot z Ankyry. Rím 1, 18-27, zač. 80; Mt 5, 20-26, zač. 12.

Štvrtok 19. 5. – Svätý hieromučeník Patrík, pruský biskup, a spoločníci. Rím 1, 28-32; 2, 1-9, zač. 81; Mt 5, 27-32; zač. 13.

Piatok 20. 5. – Svätý mučeník Tallelaios. Rím 2, 14-29, zač. 82; Mk 5, 33-41, zač. 14.

Sobota 21. 5. – Zakončenie sviatku Päťdesiatnice. Svätí veľkí králi a apoštolom rovní Konštantín a Helena. Menlivé časti z Päťdesiatnice, okrem „Ktorí ste v Krista" a o Konštantínovi a Helene. Rím 1, 7-12, zač. 79; Mt 5, 42-48, zač. 15; Sk 26, 12-20, zač. 49; Jn 10, 9-16, zač. 36.

Nedeľa 22. 5. – Prvá nedeľa po Päťdesiatnici – Všetkých svätých. Svätý mučeník Bazilisk. Radový hlas je ôsmy, evanjelium na utierni je prvé. Liturgické rúcho svetlé. Predobrazujúce antifóny. Menlivé časti z nedele Všetkých svätých. Hebr 11, 33-40; 12, 1-2, zač. 330; Mt 10, 32-33; 37-38; 19, 27-30, zač. 38.

Pondelok 23. 5. – Náš prepodobný otec a vyznávač Michal, synadský biskup. Prepodobná Eufrozína Polocká, igumenka Monastiera svätého Spasiteľa. Liturgické rúcho svetlé. Každodenné antifóny. Menlivé časti z pondelka. Začiatok pôstu pred sviatkom sv. apoštola Petra a Pavla (Petrovka), trvá do ich sviatku. Rím 2, 28-29; 3, 1-18, zač. 83; Mt 6, 31-34; 7, 9-11, zač. 19.

Utorok 24. 5. – Náš prepodobný otec Šimeon z Obdivuhodného vrchu. Prepodobný Níkita Stĺpník, perejaslavský divotvorca. Liturgické rúcho svetlé. Každodenné antifóny. Menlivé časti z utorka. Rím 4, 4-12, zač. 86; Mt 7, 15-21, zač. 22.

Streda 25. 5. – Tretie nájdenie úctyhodnej hlavy svätého a slávneho Pánovho proroka, predchodcu a krstiteľa Jána. Predobrazujúce antifóny. Menlivé časti z utorka. Rím 4, 13-25, zač. 87; Mt 7, 21-23, zač. 23; 2 Kor 4, 6-15, zač. 176; Mt 11, 2-15, zač. 40.

Štvrtok 26. 5. – Slávnostná poklona prečistým tajomstvám tela a krvi nášho Pána Ježiša Krista. Svätý apoštol Karpos, jeden zo sedemdesiatich. Liturgické rúcho svetlé. Všetky menlivé časti sú zo sviatku. Eucharistický sprievod. 1 Kor 11, 23-32, zač. 149; Jn 6, 48-54, zač. 23.

Piatok 27. 5. – Svätý hieromučeník Terapont. Do 2. 6. sú menlivé časti takto: Predobrazujúce antifóny. Vchod: „... ty dávaš za pokrm svoje telo...." Ostatné zo sviatku Eucharistie. Rím 5, 17-21; 6, 1-2, zač. 90; Mt 9, 14-17, zač. 31.

Sobota 28. 5. – Náš prepodobný otec Níkita, chalcedónsky biskup. Rím 3, 19-26, zač. 84; Mk 7, 1-8, zač. 20.

Nedeľa 29. 5. – Druhá nedeľa po Päťdesiatnici. Svätá prepodobná mučenica Teodózia, panna. Radový hlas je prvý, evanjelium na utierni je druhé. Liturgické rúcho svetlé. Predobrazujúce antifóny. Vchod: „... ty dávaš za pokrm svoje telo....". Menlivé časti z 1. hlasu a o Eucharistii. Rím 2, 10-16, zač. 81; Mt 4, 18-32, zač. 9.

Pondelok 30. 5. – Náš prepodobný otec Izák, igumen Dalmatovho kláštora. Rím 7, 1-13, zač. 94; Mt 9, 36-38; 10, 1-8, zač. 34.

Utorok 31. 5. – Svätý apoštol Hermas. Svätý mučeník Hermeias. Rím 7, 14-25; 8, 1-2, zač. 95; Mt 10, 9-15, zač. 35.

Vojtech Boháč

Inzercia

Maľovanie interiérov chrámov, obnova fasád, reštaurovanie oltárov, ikonostasov, obrazov, sôch a zlátenie. Oprava a ladenie organov. Pokrývanie striech a veží. Ponúkame zľavu, stopercentnú kvalitu a dlhoročnú záruku. Tel.: 035/ 659 31 39, 0905 – 389 162; www.reart.szm.sk

Ponuka

Ak máte záujem o **Schematizmus prešovskej eparchie na rok 2004**, môžete si ho telefonicky objednať na čísle 051/7562668 alebo na poštovej či mailovej adrese redakcie. Cena s dobierkou je **670 Sk / kus**.

Cenník inzercie

Za každé slovo - 3 Sk (dátum sa počíta za jedno slovo, titul, spojky a predložky sa nepočítajú). **Za fotografiu: 30 Sk** (ak si žiadajú vrátiť + 10 Sk poštovné).

Zaujímavosti z pôsobenia Jána Pavla II.

„V čom držal doterajší pápež prímát?“

Ján Pavol II. bol prvým pápežom, ktorý číta bez okuliarov (používal kontaktné šošovky). Bol prvým pápežom, ktorý nosil náramkové hodinky, lyžoval sa a zdolával hory. Na konkláve (voľba pápeža) prišieli s pár drobnými- 15000 lír, iba toľko mu dovolili vyviesť z Poľska. Bol prvým pápežom, ktorý nosil oblečenie šité na mieru francúzskym návrhárom, prvým pápežom hospitalizovaným na verejnej klinike. Ján Pavol II drží i primát v počte nalietaných kilometrov.

„Odkiaľ čerpal Ján Pavol II. informácie o dianí vo svete?“

Skupina odborníkov prečíta každé ráno okolo 30 talianskych a svetových denníkov. Dôležité články vyberú a preložia do taliančiny. Tento výber s rozsahom asi 20 strán predložia pápežovi okolo 10. hod.

„Prečo si vozil Ján Pavol II. na svoje cesty vlastnú krv?“

Vždy, keď pápež - „pútnik“ odchádza na dlhšiu cestu mimo Vatikánu, bral si so sebou niekoľko fliaš vlastnej krvi. Mal totiž veľmi vzácny druh krvi a jeho osobný lekár nechce ponechať nič na náhodu.

„Akú zvláštnu poštu dostával Ján Pavol II.?“

Ján Pavol dostával veľmi často listy od detí. Veľa z nich si uchováva vo svojom súkromnom archíve: „Drahý pápež, ty si iný. Mám rád tvoje príbehy o pápežoch, ktorí ťa predchádzali, ale ty sa mi páčiš najviac. Myslíš si, že urobíš svet lepším?“ (list 14-ročného chlapca)

„Videl som ťa v telke, keď ťa ten zlý človek postrelil. Musí to byť ťažké žiť neustále vystavený nebezpečenstvu. Viem, že Ježiš ti pomôže. Špagety robia dobre zdraviu a ak ich budeš jesť viac ako poľské jedlá, budeš sa mať lepšie. Nezabudni na moju radu!“ (10-ročný chlapec)

„Drahý pápež! Ako sa cíti niekto, kto zomiera? Nikto mi to nechce povedať. Ja to chcem vedieť, ale nie vyskúšať...“ (11-ročný chlapec)

Pápež dostal i telegram nasledujúceho znenia: „Keď si večer líham, mám strach, lebo sa mi snívajú hrozné sny. Prosím ťa, povedz Bohu, aby mi posielal v noci lepšie filmy.“

Najzábavnejší bol však telegram 9-ročného dievčaťa z Bostonu: „Pán Svätosť, moja mama mi povedala, že ma priniesol bocian. Keď sa narodil môj braček, tiež ho priniesol bocian. Drahý pápež, mohol by si dohodnúť s Bohom, aby mala nabudúce moja mama už normálny pôrod?“

Jeden 10-ročný chlapec napísal: „Bohu, ktorý je pri pápežovi- Drahý Ježiš, čítal som tvoju knihu. Nabudúce, keď budeš písať Bibliu, vlož tam aj trocha viac napätia a dobrodružstva.“

„Čo nám odhaľuje rukopis Jána Pavla II.?“

Sám Ján Pavol II. bol zvedavý, čo ukrýva jeho rukopis. Kúsok svojho rukopisu bol doručený jednému z najlepších grafológov sveta bez toho, aby vedel, komu patrí. Výsledok bol vskutku zaujímavý. Analýza písma potvrdila, že pisateľ je človekom, ktorý v sebe prechováva hlbokú lásku k ľuďom a k jednoduchosti. Písmo smerujúce doprava je svedectvom hlbokej otvorenosti pre problémy druhých. Pisateľ je, podľa analýzy, človek opatrný a dáva dôraz na detaily. Medzery medzi slovami nám napovedajú, že často sa potrebuje utiahnuť a premýšľať. Z času na čas má rád úplné utiahnutie sa. Podľa grafológa ide o človeka so zmyslom pre humor, no so silným charakterom, ktorý sa nebojí ukázať. Posledná veta analýzy hovorila, že ide o mimoriadneho človeka!...

Snímka: Ľubomír Petrík

„Aké tituly prináležia pápežovi?“

Pápežský úrad je zviazaný s rôznymi honorárnymi titulmi. Pápež je biskupom Ríma, následníkom Princa apoštolov, Kristov vikár na zemi, najvyšší veľkňaz univerzálnej Cirkvi, sluha sluhov Božích, patriarcha Západu, prímas Talianska, arcibiskup a metropolita Rímskej provincie a vrchný panovník Vatikánskeho štátu.

Vo vatikánskych archívoch je uložený list anglickej panovníčky Viktórie, ktorá sa snažila vyhnúť akémukoľvek titulovaniu pápeža. Jej list sa začína oslovením: „Najurodzenejší pane“ namiesto zaužívaného „Vaša Svätosť“. Pápež Lev XIII. vo svojej odpovedi píše: „Pokojná a premocná Viktória, kráľovná Spojeného kráľovstva Britského a Írska i iných krajov, veľká vládkyňa Indie...“

„Aký je pápežov plat?“

So zvolením jedného z kardinálov za pápeža dostáva sa dotyčnému povýšenia, no zároveň i poníženia. Je to možno neuveriteľné, ale pravdivé- pápež nezarába ani líru! Pápež nevlastní dokonca ani žiadne osobné konto v banke.

„Prečo Ján Pavol II. odmietol dediť?“

V roku 1981 Ján Pavol II. odmietol prevziať dedičstvo vo výške 4 miliárd lír po starej vizionárke z Piecenze. Vizionárka bola známa v celom Taliansku Mamma Rosa. Rosa Buzzini Quattrini prijímala mnoho rokov peniaze od ľudí, ktorým predpovedala budúcnosť tvrdiac, že vidí Pannu Máriu vo sne. Vatikán jej schopnosti nikdy oficiálne neuznal, a preto ani pápež neprevzal toto veľké dedičstvo.

Apoštolské cesty

Cesty mimo Talianska (do 129 krajín) - 104

Cesty v Taliansku - 146

Návštevy Rímskej diecézy, Ríma a Castel Gandolfa - 747

Návštevy rímskych farností (z celkového počtu 333 farností) - 301

Návštevy Orgánov Svätej stolice a Mestského štátu Vatikán - 43

Hlavné dokumenty

Encykliky - 14

Apoštolské exhortácie - 15

Apoštolské konštitúcie - 11

Apoštolské listy - 43

Motu Proprio - 28

Počet príhovorov počas apoštolských ciest - 2382

Blahorečenia a kanonizácie

Mučeníci / Vyznávači / Spolu

Blahorečenia - 1031 / 302 / 1345

Kanonizácie - 402 / 80 / 483

Slávností - 197

Spolu vysvätených biskupov - 321

Sviatosť krstu vyslúžená Jánom Pavlom II.

Deti* / Dospelí** / Spolu

687 / 814 / 1501

Počet slávností - 67

* Novorodenci, ktorí prijali iba sviatosť krstu.

** Mladí, dospelí, ktorí prijali sviatosti kresťanskej iniciácie: krst, Eucharistiu, birmovku.

Audiencie a stretnutia s politickými osobnosťami [Aktualizácia: 13.01.2004]

Viac ako 1475, medzi nimi:

Oficiálne návštevy hláv štátov - 38

Ostatné audiencie a stretnutia s hlavami štátov - 709

Audiencie a stretnutia s predsedami vlád - 241

Generálne audiencie [Aktualizácia: 02.01.2005]

1160, na ktorých sa zúčastnilo 17.642.800 veriacich z každej časti sveta

Dĺžka pontifikátov

Svätý Peter

30-64 [alebo 67]

34 alebo 37 rokov (z ktorých 25 v Ríme)

Blahoslavený Pius IX.

Giovanni Maria Mastai Ferretti (blahorečený 03.09.2000

16.06.1846-07.02.1878

(21.06.1846) - 11559 dní (od zvolenia)

11554 (od uvedenia úradu)

Ján Pavol II.

16.10.1978-02.04.2005

(22.10.1978) - 9665 dní (od zvolenia)

9654 dní (od uvedenia do úradu)

Lev XIII.

20.02.1878-20.07.1903

(03.03.1878) - 9280 dní (od zvolenia)

9269 dní (od uvedenia do úradu)

Pius VI.

15.02.1775-29.08.1799

(22.02.1775) - 8961 dní (od zvolenia)

8954 dní (od uvedenia do úradu)

TK KBS

upravil a doplnil Juraj Gradoš